…Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

…УРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 17 (11615)

1968 оной январиин 20, суббото

сэн 2 мүнгэн

…УРЬГА ТҮЛЖҮҮЛГЭДЭ —ХАМАГАЙ АНХАРАЛ

…0… Эды олон хурьгад …ын колхоз, совхозуудта …айна. Үшөө 600—650 …үл хүлеэгдэнэ. Энэмнай …ран шэнэ отара болоно. … баялиг гээшэб!

…рэсээ эзэн ёhоор, шада…ар абажа, тэрэнээ мал …гээшэ колхоз, совхозуудай …й, зооветеринарна мэргэ…, тэндэхи хүтэлбэрилэг…үнөөдэрэй дайшалхы хэ… Теэд эдэнэр энэ арюун …эр дүүргэжэ байнаб, ту…дүн ямар бэ? hайнтай,

…балгадаа эртээнhээ бэлдэ…ы юумэеэ hайса бодом…онишодтоо халуун анха…улhан газарта хурьгад …лтогүйгөөр абтажа, hай…жүүлэгдэжэ байна. Энэ …эшүүрэй «Дружба», Ка…нэрэмжэтэ колхозуудhаа …амаар. Эдэ ажахынуудай …дынь тобир тарганууд, … байра, түхеэрэлгэнүү…эн. Хурьга абалсаха хү…а түрүүн томилогдожо, …гадаа бэлдэхэдэнь хони…алалсаа: хурьга абаха …улаалха, сагаадаха, эхэ …юулхэ ногоон шэлбүүhэ …э мэтэ хүдэлмэри хээ. … байрые хахад hара урид …hан, hайса хатаahан …урсагдагша колхозуудай … комитедүүд эхэ хонидой …та хүдэлдэг хонишодой …ые шалгажа, бодото ту…зүүлжэ, тэдэнэрэй дун…ческэ хүдэлмэри ябуул…эжэлтэдые, парткомой … томилhон байха юм. … эдэ хэмжээнүүд аша …жэ эхилээ. Эдэ колхо…нөө хэдэ мянган хурьгад …гэшье гарзагүйгөөр түл…э. Эндэ январь hара …тажа дүүрэнтэхэ байха.

…ые яажа hайнаар абаад, …гэжэ тобир дүүрэнээр …э талаар республикын …ишод жэшээ харуулна. …агай Анаагай совхозой …шон Ойдоп Тагаров, … совхозой мэдээжэ хони…ля Гарифулина гэгшэд …ээл хомортой байбашье, …элдэ зуун хонин бүри…гаран хурьга абажа томо … Мүнөө жэлдэшье эдэнэр … олон хурьга абаад, нэ…гарзагүйгөөр түлжүүлжэ … Имэ hайнаар ажалладаг. …адабари ехэтэй хонишод …ахы бүхэндэ бии. Эдэ…й дүршэлhөө ямар юумэ …бамаар гээшэб?

…еэр, хээлитэй хонидоо …н hайнаар харууhалдаг, … зүбөөр эдеэлүүлдэг. …игэнэб гэхэдэ, тобир …гадые абахын тула тэдэ…оогоо байхаhаань хойшо …бина бшуу. Хэрбээ хээ…ндые буруугаар эдеэлүү… байраhаа гаргаха, оруул…, али үhалуури дээрэ …хасалдуулаа hаа, хонид …өөгүй, ухэшэhэн хурьга болохо ха юм. Имэ ушар …шье олон газарта үзэг…

…хёор, эдэ хонишод түл …үедэ ойро зуурашье ота…ло болодоггүй, үдэр hү…лжээгээр хурьгадаа тодо…г, эхэ хонидоо алгадгүй … эдеэлүүлхые оролдодог. …урьган бүхэниие тодожо …hаа, олон ушарта бүтэнги …рэдэг ха юм. Тиимэ …е саг соонь шэхэ, ама …ежэ, альгадажа байжа …улаагүй hаа, ухэшэхэ …гэжэ үдэр, hүнигүй хо…нажа, хурьгадаа тодожо …онишод олон түл алдана.

…ахяар, «эхын hүнhөө он… эдеэн нялха хурьгадта …» гэжэ түрүү хонишод …йлгодог. Тиимэhээ бүхы … hайн тэжээлээ хүхүүли … эдюулдэг гэхэ гү, али …элые эхынь бэеэр дам…үн болгожо, хурьгадаа …бшуу. hайнаар эдеэлhэн …эздэшье hүтэй байжа,

хурьгадаа садхаадаг ха юм. Илангаяа түрүүшын хахад hарада—хурьгадай үhэ ноohоёо ургуулжа эхилээд байха үедэ—тэдэнээ эхынь hүөөр садхааха гэжэ оролдоно.

Дүрбэдэхеэр, хурьгадтаа дулаан, хуурай байра, дэбдихэр түхеэрнэ. Нялха хурьгатай хонидой таhалгануудые. мүн үдэртөө хотон соогоо үлөөгдэдэг болоhон томо хурьгадай хорёо байрын дундуур баридаг гуримтай. Энэ ушарта хурьгад хажуу талаhаа, ханаhаа хүйтэ абахагүй.

Түрүү хонишод эдэ бүтэдэнhөө гадна, мүн ветеринарна мэргэжэлтэдтэй зүбшэжэ, хурьгадаа элдэб үбшэ хабшанhaa эртээнhээ hэргылдэг байна. Жэшээнь, зүрхэнэй балсан мяханай сайрадаг үбшэндэ хурьгадай нэрбэгдэхэгүйнь тула түрэхэ хонидто, хурьгадта ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй туhаламжаар селен уулгадаг байна. Мүн хурьгадта доторой элдэб үбшэнэй хүрэхэгүйн тула түрэхэтэйнь сасуу биомицин хүртөөдэг заншалтай. Тэрэшэлэн дүршэл ехэтэй болоhон хонишод хурьгадай үбшэлhые алдадаггүй, саг дары эмшэлдэг, элдэб хүсэтэ эмээр тарилга хэдэг.

Игэжэл оролдосотой hайнаар ажаллаhанай ашаар түрүү хонишод жэлhээ жэлдэ хурьгадаа гарзагүйгөөр түлжүүлнэ ха юм. Яахадаа бусад хонишон имээр хүдэлхэгүй гээшэб?

Энэ жэлдэ түл түрэсын hая абтажа захалбашье, хурьгадай гарзада орожо байhан тухай сошордомо дохёонууд дуулдажа эхилээ. Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо абтаhан хурьгадайнь 5 процент гэхэ гү, али аяар гушаад хурьган гарзалаа. Илангаяа 1-дэхи отделениинь отарануудта олон хурьгад үхөөд байна. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цоктоев, главна ветеринарна врач нүхэр Баторов гэгшэд хурьгадые элдэб үбшэнhөө hэргылхэ, бүрин hайнаар түлжүүлхэ хэмжээ саг соонь абаагүй, hанаа амар hуужа байгаа ха юм. Мүнөө хүрэтэр хонишодой бригаданууд хурьгашадаар хүсэлдүүлэгдээгүй, залуу хонишодые түрүүшүүлэй дүршэлдэ hургаха талаар биратай юумэн хэгдээгүй байшоо.

Бэшүүрэй совхоздо хээли ехэтэй хонидые hайнаар харууhалжа шадаагүй, хүйтэн силос эдюулhэн ушарhаань, эдэ үдэрнүүдтэ аяар 80 хонин бэеэ хүсөөгүй. амигүй хурьга тарган байна. Эндэ үшөө 10 гаран хурьган гарзалаа. Тиимэ абтаhан хурьгадайнь 4 процент хоробо.

Хурьгадта дулаан, хуурай байра түхеэрэгдээгүй, харууhа, тэжээлэйнь бирагүй байhан дээрэhээ олон ушарта хурьгад гарзална. Имэ баримтанууд Яруунын аймагай «Юбилейный» совхоздо, Хяагтын. Зэдын аймагуудай зарим ажахынуудта үзэгдэнэ.

Имэ хайша хэрэг, ээзн буса ябадалые тэсэхын аргагүй. Илангаяа мүнөө үедэ хониной мяханай үнэ сэнгэй хоёр дахин дээшэлээд байхада, нэгэшье хурьга үхүүлбэл—гарза ехэтэй. Тиимэhээ түрүү хонишодой дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын, абтаhан бүхы хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын тула колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи мэргэжэлтэд яаралтай хэмжээ абаха болоно. Эгээн түрүүн дүршэл багатай, залуу хонишодой бригаданuудта анхарал табижа, тэдэниие үдэр бүриингөө хиналтада абажа, тодорхой туhа хүргэхэ үүргэтэй.

Аймагуудай партийна, совет хүдөө ажахын органууд хурьгадые түлжүүлхэ хүдэлмэриин хойноhоо шанга хиналта табижа, ажахы бүхэниие хурьгашадаар хүсэлдүүлхэ, хонишодой соёлой, ажаhуудалай эрилтэ хангаха хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Хурьгадые hайнаар түлжүүлхэ хэрэгтэ хамагай анхарал хандуулха гээшэ мүнөөдэрэй ехэ эрилтэ болоно.

ХАБАЯА ХАРУУЛХАНЬ

Иван Никитович Кушнаренкын даадаг бригада республикынгаа бага комплексно бригадануудай хоорондо, дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Энэ бригада табан жэлэй эхинhээ хойшо даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Хоёр жэлэй туршада 52 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, таллуулаа, түсэбhөө гадуур 12 мянган кубометр модо бэлэдхээ.

Бригадын гэшүүд Москва, Ленинградай предприятинуудай үүсхэл дэмжэхэ зуураа, өөhэдынгөө арга боломжо тодорхойлбо. Тэдэнэр табан жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ шадаха байhанаа элирүүлжэ, шэнэ уялга абаба. Табан жэлэй туршада 98 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 3 жэл 5 hара соо дүүргэхэ, табан жэлэй гурбадахи жэлэй туршада 35 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэжэ уялга соонь хэлэгдэнэ. Энэнь ганса Хандагатайн леспромхоз дотор эгээл ехэ социалис уялга бэшэ, харин бүхы республикын модошодой дунда туйлаха эгээл ехэ зорилго болохо.

Н. ТЮРНЕВ.

Хандагатайн леспромхозой автокранай жолоошон Дугар Базаров хадаа үдэр бүриингөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Энэ хүмнай ажахы соогоо ниилээд хүндэтэй болонхой. «Табан жэлые—болзорhоонь урид!» гэhэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар ажаллажа байнхай.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото

ГОРОДСКОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

Үсэгэлдэр Ленинэй орденто оперо, баледэй театрта XXXIV городской партийна конференци болобо. Тус конференциин зүбшэн хэлсэhэн асуудалнууд гэбэл:

1. КПСС-эй городской комитедэй тоосоон.
2. Городской партийна организациин шалгалтын комиссиин тоосоон.
3. КПСС-эй городской комитедые hунгалга.
4. Городской партийна организациин шалгалтын комиссие hунгалга.

Түрүүшын асуудалаар КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь **В. Г. Бирюков** тоосоото элидхэл хэбэ. Хоёрдохи асуудалаар городской партийна организациин шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ **В. И. Безносов** элидхэл хээ.

Партиин городской комитедэй, шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь **Л. В. Антонова,** Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист **Ф. Т. Пономарев,** «Бурятэнергые» эрхилэгшэ **С. А. Мельников,** СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Буряадтахи филиалай ниитын эрдэмэй институдай директор **Д. Д. Лубсанов,** Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна № 2 предприятиин шофер **И. А. Кушнарев,** авиазаводой парткомой секретарь **Г. Д. Бондаренко,** городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **А. С. Сыренов,** уран зохёолшо, Буряадай уран зохёолшодой холбооной парторганизациин секретарь **Н. Г. Балдано,** арадай хиналтын городской комитедэй түрүүлэгшэ **Д. В. Кочетов,** Улаан-Үдын хирпиисын заводой директор **В. Б. Иванов,** Зүүн-Сибириин технологическа институдай ректор **Д. Ш. Фролов,** ВЛКСМ-эй городской комитедэй нэгэдэхи секретарь **В. М. Леонов,** 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын экскаваторщик **М. И. Уваров,** ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь **М. Е. Тугутов,** 8-дахи hургуулиин директор **Е. М. Меркушева, П. П. Федоров,** «Сантехмонтаж» управлениин начальник **Н. А. Паршин** гэгшэд үгэ хэлэhэн байна. Конференциин эсэстэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Конференциин делегадуул городской партийна организациин саашанхи зорилгонуудые тодорхойлhон дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Конференци дээрэ КПСС-эй городской комитет, городской партийна организациин шалгалтын комисси шэнээр hунгагдаба.

БАЯН ГАНЗАГА

Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай сельсоведэй ангуушад 1967 ондо ан бариха жэлэйнгээ түсэб декабриин 23-да дүүргэhэн байна. Тиигэжэ тэндэхи совхоз-рабкоопто 1213 түхэригтэ хэрмэнэй, 440 түхэригтэ үнэгэнэй арhа, 235 түхэригтэ шубуу барижа худалдаа. Охин-Булагай ангуушад баталhан хэлсээнэйнгээ түсэб 150—170 процент дүүргэбэ.

Эндэхи ангуушад И. Г. Лавленанцев, И. А. Разуваев, В. Е. Ефимов, Д. Г. Симинов болон бусад байгша оной 1-дэхи кварталай түсэб дүүргээд, агнуурая үргэлжэлүүлжэ байна.

В. БОРИСОВ.

hААЛИШАН БҮХЭНДЭ—„БЕЛКА"

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад hүүлэй жэлнүүдтэ эрхим hайн hуудал байдалтай боложо байнхай. Энэ колхозой газар дээгүүр хүсэтэ зайн галай утаhан татагдажа, ажахынь олон hалбаринуудта оньhото машинанууд хэрэглэгдэнэ. Илангаяа ажалша малша хүн зонойнь hуудал байдал hайжарна.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой партком, правлени 4 фермынгээ бүхы hаалишадые хубсаhа угаалаг «Белка» гэжэ машинануудаар хангаба. Энэ хадаа мал ажал дээрэ хүдэлдэг бүхы эхэнэрнүүдэй гэрэйнь ажал хүнгэлхэ гэhэн ехэ оролдолго болоно.

Э. ДОРЖИЕВ

ШЭНЭ ОРДОН...

Улаан-Үдын Бабушкинэй гудамжаар хэдэн олон гоё шэнэ гэрнүүд бодожо, үргэн hарууl сонхонуудаар гэрэлтэн, хүн зоной ухаан бодолые хүлгөөнэ.

Тэдэнэй дунда баригдажа байhан шэнэ гэр, гоё hайхан газаада түхэлөөрөө, алишье гэрнүүдhээ эрид илгаран, хүнэй дура татана. Энэмнай Буряадай уран зураашадай ордон болохо юм. Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай барилгашад республикынгаа уран зураашадта бэлэг болгон бариха энэ ордоноо майн hайндэр болотор дүүргэхэ гэжэ хараалаа. Ордоной байшан бодхогдожо дүүрээд, досоо талынь ажал хэгдэжэ байна.

Манай корр.

ОЛЗО ДАА!

Яруунын загаhанай заводой олохон бригаданууд нёдондонойнгоо даабарние амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөөшье hайнаар ажаллана.

Энэ үедэ нүхэр Григорий Байбородинай даадаг бригада мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаха юм. Энэ бригада Ехэ-Яруунa нуур дээрэ загаhашалхадаа, hаяын нэгэ үдэрэй туршада 224 центнер загаhа баряа. Тиигэжэ hарынгаа даалгабари хоёр дахин шахуу дүүргэбэ. Степан Уваровай, Николай Орловой, Николай Печкинэй даадаг бригаданууд hарынгаа түсэб дүүргэхэ дүтэлүүлээ. Жэшээнь, нүхэр Уваровай бригада hаяхан нэгэ губшалгаар 112 центнер загаhа барнhан байна.

В. БАЙБОРОДИН.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ ПРОФСОЮЗАЙ СЪЕЗД

Хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай профсоюзай VIII съезд январиин 18-да Москвада нээгдэбэ.

Мал ба тариан ажалайхид, хүдөө ажахын механизаторнууд, бэлэдхэлшэд, партийна ба совет эмхинүүдэй түлөөлэгшэд зал соо сугларба.

Тоосоото үе соо профсоюзай Центральна Комитедэй хэhэн ажал тухай элидхэл профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ И. Ф. Шкуратов хэhэн байна.

КПСС-эй XXIII съездын, партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдэй тогтоолнуудаар хүтэлбэри хэжэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд hүүлэй жэлнүүдтэ ехэ амжалтануудые бүхы hалбаринуудта туйлаа гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Энэ үе соо хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилг 9 процент шахуу ехэ болоhон байна.

Ажал хэдэг хүнүүдэй 90-ээд процентнь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөндэ мүнөө үедэ хабаадалсана. Профсоюзай ЦК-гай дурадхалаар республиканuудай, областьнуудай, районуудай, колхозуудай, совхозуудай бүхэсоюзна мүрысөөн эмхидхэгдэhэн байна. Краснодарска хизаарта, Московско, Хмельницкэ, Луганска ба бусад областьнуудта газар таряаланай ажалай болбосорол дээшэлүүлхын түлөө хүдэлөөн дэлгэрэнхэй. Агротехническэ хэмжээ ябуулгануудай комплекс бэелүүлгые хинаха hайн дуранай постнууд олон ажахынuудта байгуулагдаа.

Агуүехэ Октябриин 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөн хүдөөгэй ажалшадай дунда ажалай тон ехэ эдэбхи үүсхэл гаргаба. Тэрэ мүрысөөн hайн үрэ дүн асарhан байна. Бүхы хизаар дотор гектарhаа дунда зэргээр 26 центнер ургасын абтаhан байхадань, харин Курганинска районой колхоз ба совхозууд үнгэрэгшэ жэл гектарай 32 центнер ороohо хуряаhан байгаа. Хмельницкэ, Черкасска, Винницкэ, Киевскэ областьнуудай ажахынууд гектарай 22—27 центнер; Челябинска, Курганска, Кемеровскэ, Томско, Московско, Тульска областьнуудай ажахынууд гектарай 15—18 центнер ороohо суглуулhан байба. Молдавиин, Прибалтийска республиканuудай, ороной бусадшье районуудай ажахынууд баригг hайн ургаса абаа.

Саашадаа областьнуудай, хизаарнуудай ба зарим ажахынуудай профсоюзна эмхинүүдэй ажал хүдэлмэри дээрэ элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Шалгалтын комиссиин хүдэлмэри тухай элидхэл энэ комиссиин түрүүлэгшэ А. М. Попов хэhэн байна.

Съезд дээрэ үгэ хэлэлгэн эхилэнхэй.

Съездын хүдэлмэридэ Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Ф. Д. Кулаков хабаадалсанад.

(ТАСС).

ХИЛЫН САААНАhАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Францийн Компартиин ЦК-гай пленумэй резолюци

ПАРИЖ, январиин 18. (ТАСС). Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлэдхэл тухай Франциин Компартиин Политбюрогой гэшүүн Р. Гюйо гэгшын элидхэлые Франциин Компартиин ЦК-гай Пленум дуулажа hайшааба. Империализмда эсэргүү, арадуудай эб найрамдалай ба бэеэ даанги байдалай түлөө, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ зорилготойгоор Будапештдэ болохо консультативна зүблөөндэ Франциин Компарти хабаадалсаха юм гэжэ энэ асуудалаар абтаhан резолюци дотор хэлэгдэнэ.

«Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлэдхэлтэй холбоотой бүхы асуудалнуудаар, мүн тэрэ зүблөөнэй хэлсэхэ зүйлнүүдые, ямар ёhо гуримаар ажалаа эмхидхэхэ байhые, тобшолнуудаа ямар түхэлөөр найруулха байhые бүгэдөөрөө зохёолгодо аха дүүгэй ёhоор, адли тэгшэ эрхэтэйгээр хаража үзэхэ арга мүн болоно» гэжэ тэрэ консультативна зүблөөе Франциин Компарти тоолоно.

«Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэл бэхижүүлгэдэ, парти бүхэнэй өөрынгөө дураар шэлэжэ олоhон, марксизм-ленинизмын hургаал заабарида үндэhэлhэн хамтын ябуулгануудые бэелүүлгэдэ, бүхы революционно ба түрүү хүсэнүүдэй тэмсэлэй, империализмда эсэргүү нэгэдэмэл үргэн фронт байгуулгада уласхоорондын зүблөөн шухала шата боложо болохо» гэжэ Франциин Компартиин этигэжэ байhаниинь резолюци дотор элирхэйлэгдэнэ.

Энэ уулзалгын амжалтада туhалжа боломоор үүсхэл гаргахыень Франциин Компартиин ЦК Политбюродо даалгаба гэжэ резолюци дотор хэлэгдэнэ.

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ. (ТАСС). Кипрые бэеэ даahан байдалтай болгохо тухай Цюрихскэ, Лондонско хэлсээнүүдээр хараалагдаhанhaa олоор Кипр худар оруулагдаhан Грециин сэрэгүүдые тэндэhээ гаргалгын дүүрэhэн тухай Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Пипинелис гэгшэ мэдүүлбэ.

Греци ба Турциин хоорондохи хэлсээнэй ёhоор, греческэ сэрэгүүд гаргагдаба гэжэ Франс Пресс агентствын афинска корреспондент мэдээсэнэ. Тэрэ хэлсээнэй ёhоор, тус бүри 960 хүнтэй Грециин ба Турциин сэрэгэй гарнизонууд Кипртэ үлэхэ болобо.

Сохачев городой хүндэтэ гражданин

ВАРШАВА, январиин 18. (ТАСС). Фашис булимтарагшадhaа городойнгоо сүлөөлэгдэhөөр 23-дахи ойдо зорюулагдаhан городой арадай суглаанай баярай заседани Сохачев гэжэ Польшын городто болобо.

Энэ городые сүлөөлхын түлөө байлдаанда хабаадалсаhан, совет танкист байhан, Советскэ Союзай Герой В. В. Корсаковто хотын гражданинай нэрэ зэргэ олгогдоо.

…ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ …РЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР Ж. Ж. ЦЫДЕНОВЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

…артийна, совет органуудта, мүн ой модоной промышлен…да олон жэлэй турша соо hайнаар ажаллажа байhанайнь …, 60 наhатай болоhонтойнь дашарамдуулан, Загарайн аймаг… Онохойн модоной комбинадай үйлэдбэриин участогай на…ник нүхэр **Цыденов** Жаб Жамьяновичые Буряадай АССР… Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шаг…

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь **К. МАСЛОВ.**

…лаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
…968 оной январиин 19.

КАМБОДЖОДО ЭСЭРГҮҮ ХОРОТО ЯБУУЛГАНУУД ТУШАА СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

СССР-hээ Вашингтондо байдаг посольство США-гай гүрэнэй департаментда hаядаа мэдүүлгэ барюулба. Зүүн-Урда Азидахи байдалай улам саашаа хурсадажа байhантай дашарамдуулан, hанаагаа ехээр зобонги байhан тухайдаа США-гай правительствада элирхэйлэн мэдүүлхэ шухала гэжэ Советскэ правительство тоолоно гээд тэрэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Вьетнамда эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай үүдхэhэн дайн, тэрэнэй хэмжээе улам үргэдхэхэ, hүжэрөөхэ гэдэг американска правительствын мүнөөнэй хараа шэглэл эндэхи байдалай улам шахардуу шанга боложо байhанай шалтагаан болоно.

Камбоджо, Лаос гэжэ нейтральна гүрэнүүдтэ эсэргүү хорото кампаниие hүүлэй үедэ Холбоото Штадуудай дэлгэрүүлhэн тушаа энэ мэдүүлгэ дотор анхарал хандуулагдана. Имэ ябуулгын ушар удханъ юуб гэхэдэ, тэдэ гүрэнүүдэй газар дайдые Вьетнамай патриотическа хүсэнүүд хэрэглэнэ гэhэн худал үгэ тараагаад, Камбоджын ба Лаосой газар дайда дээрэ дайн байлдаа шэлжүүлхэ бэлэдхэл хэжэ байhанаа зүбтүүлхэ гэhэн hанаашалга болоно.

Энэ ябуулгые Камбоджын гүрэн, тэрэнэй толгойлогшо хаан тайжа Нородом Сианук эрид шууд буруушаана, тэрэнэй туйлай ехэ аюултай байhан тухайдань 1967 оной декабриин 1-дэ ТАСС-ай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэhэн байгаа. Зүүн-Урда Азидахи байдалые улам саашадань хурсадхаха гэдэг США-гай эрмэлзэлдэ хатуу харюу дэлхэйн эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй талаhаа үгтэхэ, тиимэ ябуулгануудай түлөө харюусалга США-да даалгагдаха байха гэжэ тус мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдээ hэн.

Женевскэ хэлсээнүүдэй ёhоор, Камбоджын саашадаашье бэеэ даадаг, нейтральна гүрэн байхынь түлөө Советскэ Союз ходо тэмсэдэг байгаа, тэмсэнэшье гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Тиимэhээ Камбоджын территориальна талааараа бүрин бүтэн байлгыень эбдэхэ гэhэн али бүхы hэдэлгые Советскэ Союз эрид буруушаана, иимэ юумэнэй боложо байхада хабаагүйгөөр хараад hуухагүй.

Камбоджын правительство бусад гүрэнүүдтэй харилсахадаа, нейтралитедэй политика баримталха хүсэлтэй байhанаа hүүлэй жэлнүүдтэ баталан харуулаа, илангаяа тиигэhэнhээнь хойшо США-гай правительство энэ нейтральна гүрэниие занаха хүрэтэрөө Камбоджотой харилсаагаа муудхааха замда ороhон тухайдань Советскэ правительство анхарал хандуулба.

Камбоджо бэеэ даанхай байдалаа, өөрынгөө хилэнүүдэй аюулгүйе бэхижүүлхэ гэжэ оролдодог нейтральна гүрэн юм. Бусад гүрэнүүдтэй харилсаагаа ямараар тогтоохо ёhотой байhыень Камбоджодо нэгэшье гүрэн баадхаха эрхэгүй гэжэ СССР-эй правительство тоолоно гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

США-гай правительство бэеэ бариха бэзэ, Камбоджын өөрын эрхэтэ, бэеэ даанхай байдалые, территориальна бүрин бүтэн байлгые хүндэлхэ бэзэ гэhэн найдал тус мэдүүлгэ дотор элирхэйлэгдэнэ.

(ТАСС)

Партийна конференциин делегат

ПАРТКОМОЙ СЕКРЕТАРЬ

ГУШАН ЗУРГААН оной намар бэлэй. Буряад морито сэрэгэй бригадада уялгата албаяа дүүргээд, багша шадабаритай хүн хадаа багша болоно, Эгэтын һургуули ерээ һэм. Аюшин Цыремпил гэжэ үндэр сагаан хүн һургуулида завхозоор хүдэлдэг байгаа. Үдэр бүри хүрин мори шаргалаад лэ, үбһэ, түлеэ шэрэдэг, хамтын байрын үхибүүдэй хоол зөөгшэ һэн. Һамганиинь марьяалиг, шара улаан хүхюун эхэнэр, мүн һургуулида хүдэлдэг, һургуулияа дулаан, сэбэр байлгаха гэжэ ехэл оролдодог бэлэй. Аюшин үбгэнтэй ойро танилсан гэхэдэмни ехэ һонин, олон юумэ мэдэхэ, ном ехэ уншаһан, залуудаа багшаар хүдэлһэн, уран зурааша хүн байшоо. Ажалай һүүлдэ ходо гэртэнь орожо хөөрэлдэдэг, зуража байһан юумыень хаража, зүбшэдэг болоо бэлэйбди. Пушкинай «Алтан загаһан» гэжэ онтохоноор зураһан зурагуудынь мүнөөшье Эгэтын һургуулида бии юм. Амархынгаа забһарта мүлхижэ ябаһан жаахан хүбүүгээ хоюулан ехэ эрхэлүүлэгшэ бэлэй. «Нэрым нэрлүүлхэ, уг залгамжалагша гээшэ» гээд Цыремпил хүхигшэ һэн. Тиигэнгүй яахаб даа. Наһатай болоһон хойнонь гараһан гансахан хүбүүниинь байгаа бшуу. Ехэ хөөрхэн хүбүүн бэлэй. Коля гэжэ нэрэтэй энэ хүбүүнэй аяг зантаар булта баярлан ханагша һэмди.

Эхэ ороноо хамгаалха агуу ехэ дайн эхилжэ, сэрэгэй албанда мордоходомнай, Коля хүбүүн «Би мүнөө намар һургуулида орохоб», — гэжэ хуушан сүүмхэ шагтагалан хай юумэ бидэниие үдэшоо һэн. «Бэрхэш, һайнаар һураарай, Николай!» — гэлдээд мордоо бэлэйбди. Мүнөө һанахадам энэ хүбүүн ехэл хүндэ үедэ һур... бологшо. Дайта жэлнүүд. Дайнай һүүлэй хүндэ жэлнүүд үнгэржэ байгаа. Нэгэтэ Нарһатада партиин райкомой пленумдэ ошоходоо, Итигылов багшатай уулзахаа, «Улаан Ярууна» ошожо, Шойсоронтон гэжэ айлда ороходом, горигор үндэр хэрмэн марьяатай, нимгэн сагаан шарайтай хүбүүн аарса халаажа байба. Нэрэ үгэжэ шадахагүй байхадаа хаража хаража:

— Байза, шимни хэнэй хүбүүн бэлэйш,—тэбэб.

— Цыремпилэй,—гээд энеэбхилэн байба.

— Николай гээшэ гүш?

— Тиимэ!—гэбэ.

Тиихэдээ Нарһатын һургуулиин арбадахи классга һуража байһан байба. Тиигээд баһал жэлнүүд үнгэршэбэ. Николай тухай юушье дуулаагүй ябааб. Үльдэргын һургуулида ерэһээршье арбаад жэл болошооб. Табяад оной һүүл багаар шэнэ залуу агроном хүбүүн ерээ, Аюшин ерээ гэлдээд, «Коммунизм» колхозой хүбүүд, басагад хөөрэлдэдэг болобо. Ерээл хадаа ерээ гэжэ һанаад, хэн Аюшин, хаанахиб гэжэ байжа мүшхэдэггүй байгааб. Нэгэтэ колхозой правлениидэ политзаняти үнгэргэхэ гэжэ ороходом сагаан шарайтай, хаб хара үһэеэ тад гэдэргэнь һамнанхай залуу агроном Ж. Д. Сампилон түрүүлэгшэтэй колхозой газарай карта дэлгээгээд хаража һууба. Мүнөө нэрэ обогынь асуунгүй танижа, һургуулияа дүүргэжэ, ажалда ороһондонь амаршалаа бэлэйб. Нэгэ колхоздо арбаад жэл соо хамта хүдэлжэрхибэбди. Арбаад жэл соо Николай Цыремпилович Аюшинай үндэр ургасын түлөө тэмсэжэ, үдэр һүнигүй гүйлгэхые харааб. Газараа мэдэхэ, зоноо таниха ёһотой агроном болоһондонь урмашан ябагдаа юм. Ямаршье жэлдэ «Коммунизм» колхоз таряа ургуулаад лэ байгаа бшуу. Энэ үнгэрэгшэ жэлдэшье һайн таряа хуряагаа. «Таряамнай ургаал даа, түрүүлэгшэ, агроном, механизаторнуудаймнай талаан гү, али шадабари гү»—гээд, үбгэд маһалзан хөөрэлдэдэг зантай.

Николай Цыремпилович ганса таряан ажалаа лахаад, нарихан харгыгаар мүрөө хараад ябадаггүй, хамтын хэрэгтэ халуунаар оролсодог, зоной хүбүүн болоо. Ходолоо колхозой правлениин гэшүүн, парткомой гэшүүн, парторгын орлогшо, пропагандист, лектор ябаа. Коммунист агроном гээшэ нимэл ябаха зэргэтэй байгаа бшуу. Энэнь залуушуулда ехэл һайхан жэшээ даа. Һурагшалтаа Аюшинһаа жэшээ абагты гэгшэб.

Бэрхэ, зоной хэрэгэй түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдохо хүн нэгэл ажалдаа хододоо, үбгэртэеэ һуудаггүй. Дээшэ ургадаг. Тэрэниие зон дэбжүүлдэг, парти найдадаг ха юм. Ургасын найжа ябаһан Николай Цыремпилович Аюшин мүнөө партийна ударидагша. Нисэнгын совхозой парткомой секретаряар һунгагдаад ажаллажа байна. Болохоёо байгаа областной партийна конференциин делегадаар һунгагданхай.

Урда мэтэ урагшатай ябыш даа, Николай!

Цокто НОМТОЕВ

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

АМАРАЛТЫН АШАТАЙ БАЙХЫН ТУЛАД

Манай фабрикын коллектив неделидээ амаралтын хоёр үдэртэ орожо хүдэлмэрилһөөр жэлһээ үлэжэ байна. Жэл—ехэшье с.. бэшэ. Теэд энэ шэнэ гуримаар хүдэлмэрилгын һайн байһаниинь яһалал тодорбо. Үнгэрэгшэ 1967 оной үйлэдбэриин түсэб үшөө декабриин 17-до 102,4 процент дүүргэгдээ һэн. Тиихэтэ ажалай бүтээсэ дээшэлээ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдараа.

Шэнэ гуримда орохын урда тээ профсоюзай фабрична комитет, цехүүдэй комитедүүд яһала ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна. Илангаяа хүдэлмэришэдэй амаралтые, сүлөөтэй сагые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаа һэн.

Цех бүхэндэ суглаан үнгэргэгдэжэ, тэндэ цехэй комитедүүдэй уридшалан табиһан түсэбүүд зүбшэн хэлсэгдээ. Суглаануудта хүдэлмэришэд һанал бодолнуудаа хэлээ, шухала дурадхал оруулһан байгаа. Тэдэниинь хараадаа абажа, фабком фабрикын хамтын түсэб табиһан.

Цехэй суглаан дээрэ фабрикын культурын байшангай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха гэһэн эрилтэ хэгдэһэн байна. Культурын байшангай хүдэлмэри урданьшье муу бэшэ һэн. Теэд амаралтын хоёр үдэртэ ороходоо уран һайханай бүлгэмдэ, элдэбын кружогуудта хабаадаха дуратайшуул, мүн сүлөөтэй сагаа культурын байшанда үнгэргэхэеэ хүсэгшэд олошороо. Тиин фабкомой зууршалгаар «Текстильщик» байшангай директорээр эдэбхитэй залуу хүдэлмэрилэгшэ Валентина Цветкова эльгээгдээ юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ фабрикымнай уран һайханай бүлгэмэйхид 115 концерт табяа. Концертнүүдые 31400 хүн хараа. Фабрикын артистнар шефтээ абаһан Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо оло дахин ошоо, мүн Прибайкалиин аймагта 27 концерт харуулаа. Тэдэнэр иигэжэ хүдөөгэйнгөө ажалшадтай хани харилсаагаа бэхижүүлнэ. Цехэй комитедүүдэй эрхэ дээшэлүүлэгдэжэ, мүнөө цехэй комитедүүд гэр байра хубаалха, үхибүүдые саад болон яслинуудта оруулха асуудалнуудые өөһэдөө шиидхэнэ.

Фабрикын профсоюзна организаци амаралтын хоёр үдэртэ орохын урда тээ цехүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй амаралтын график табиһан байна. Энэ график табихын тула тусхай комисси хүдэлмэрилөө юм. Урдань фабрикада һүниин халаанууд бии байһан. Мүнөө һүниин халаан гэжэ үгы. Иигэжэ заахан үхибүүдтэй эхэнэрнүүдэй хүдэлмэри хүнгэрүүлэгдээ, һургуулида һурагшадта таатай зохид болоо.

Фабрикын комитет профсоюзай гэшүүдэй һуралсалые хиналтадаа абанхай. Үшөө һуралсалай жэлэй эхиндэ цех бүри һуралсал тухай асуудалаар суглаанууд үнгэргэгдэжэ, заочнигуудай тоо баталагдаһан юм. Зарим залуу хүнүүдтэй фабкомдошье хөөрэлдөөн болоно, туһатай заабари, зүбшэл үгтэһэн байха. Һуралсалай шэнэ жэлдэ һурагшадай тоо хэзээ хэзээнэйхиһээ олон болонхой. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулида 103 хүн ябана, институд болон техникумүүдтэ 84 хүн заочноор һурана. 15 хүн элдэбын курснуудта ябажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Профсоюзна организаци техническэ һуралсал эмхидхэлгэдэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэдэ онсо анхарал хандуулна.

Неделидээ амаралтын хоёр үдэртэ оролго—Коммунис партиин ба Совет правительствын арад зоной ажабайдалые улам саашань һайжаруулгада үдэр бүриин анхарал хандуулжа байһанай бодото гэршэ. Манай фабрикын хүдэлмэришэдэй туристическэ баазада амархын тула жэлдээ оройдоо 10—15 путёвко үгтэдэг һэн. Неделидээ амаралтын хоёр үдэртэй болохоһоо хойшо туристическэ баазануудта 250 путёвко, амаралтын гэрнүүдтэ — 50, курортнуудта 140 путёвко абаабди.

Мүнөө фабрикын хүдэлмэришэдэй олонхинь сүлөөтэй сагаа Дээдэ Онгостойн туристическэ баазада үнгэргэнэ. Дээдэ Онгостойдо үдэр бүри ондо ондоо цех гарадаг.

Элэ үдэрнүүдтэ цехэй профсоюзна организацинуудай тоосоото һунгалтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна. Цехкомууд жэл соо хэһэн хүдэлмэри тухайгаа тоосоно. Хэгдэһэн юумэн ехэ. Теэд дутагдалнууд үшөө бии байһаар. Жэшээлхэдэ, цехкомууд хүдэлмэришэдэй туристическэ баазада, кино-театрнуудта ошолго эмхидхэхынтээ хажуугаар хүдэлмэришэдэй амаралтыень һонёор үнгэргэхэ арга боломжонуудые дуу һан хэрэглэнэгүй. Уншагшадай конференци үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ. Уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хүнүүд үшөөл үсөөнөөр хабаадуулагдана.

Фабрикын профсоюзна организаци хүдэлмэришэдые коммунис ёһо заншалаар хүмүүжүүлхын тула ехэ оролдолго гарган... рика дээрэ ажалай түр... улам олошорно. Тэдэнэрэй... хинь мүнөө цехэй комит... гэшүүдээр һунгагданхай... тэдэй нэгэн Нелля Савинов... партиин гэшүүндэ канд... абтаа. Нелля облпрофсове... зидиумэй гэшүүн. Улаа... горсоведэй депутат юм. ... сагамнай институтда ... һурана. Неллидэл адли ... бүүд, басагад олон ааб ...

— Неделидээ хоёр үдэ... хада ехэ һайн, ажалнайш... тээсэтэй болоо, ажалай... бүри урматай.—гэжэ фа... хүдэлмэришэд хэлэнэ.

Жэлэй дүнгүүдэй ёһоор ... нарин сэмбын фабрика ... дотороо, дутэрхы үйлэд... предприятинуудай дунда ... һэн социалис мүрысөөндэ ... хи һуурида гараа. Совет ... 50 жэлэй ойн хүндэлэлд... камнай КПСС-эй обкомой, ... публикын Министрнүүдэй ... дэй, Верховно Соведэй Пр... мэй ба облпрофсоведэй Дуу... та улаан тугта хүртөө юм.

И. ТРОПНИК...
Улаан-Үдын нарин сэ... фабрикын фабк... түрүүлэ...

Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоздо үбэлэй түл абалга түлэг дундаа. Һүүлэй мэдээсэлэй ёһоор Доодо-Ахалигай эхэ хонидой отарада 120 хурьган абтаад, түлжүүлэгдэжэ байна. Эндэхи отарада 646 эхэ хонин харууһалагдана. Дүршэл шадабаритай хонишод Николай Добровольский, Василий Софьин гэгшэд 100-һаа 95 хурьга абахаар шиидэнхэй. Зураг дээрэ: хонишод Василий Софьин Николай Добровольский хоёр хонидойнгоо хажууда.

Ф. СОРОКИНОП фото.

СЕМИНАР БОЛОБ...

КПСС-эй обкомой зарлаһан, республикын колхоз, совхозуудай парткомуудай секретарьнарай хоёр үдэрэй семинар хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Семинарай түрүүшын үдэр КПСС-эй обкомой секретарьнар **Н. Е. Медведев, Н. В. Вутуханов** гэгшэд «Хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг олзые дээшэлүүлхэ гээшэ арадай ажахын гол шухала зорилго», «Абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноһоо хиналта табиха, партийна болон гүрэнэй журам бэхижүүлхэ тухай» асуудалнуудаар элидхэл хэһэн байна. Мүн энэ үдэр партиин зэргэнүүдые бэхижүүлхэ, партида шэлэн абаха ба залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ тухай асуудалаар обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша **А. Б. Бардоновой**, хүдөөгэй ажалшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эмхидхэн ударидаха тухай асуудалаар обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша **Л. Я. Похосоевой** хэһэн элидхэлнүүд семинарта хабаадагшадай анхарал татаба.

Семинарай хоёрдохи үдэр парткомуудай секретарьнарай үмэнэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** «Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тэмсэлдэ кол... зуудай партийна органи... бэелүүлхэ үүргэ ба ... тухай» элидхэл хэбэ. Ко... хозуудай үйлэдбэриин ф... ашаг үрэтэйгөөр ашагл... ажахынуудай үйлэдбэри... хэ арга дүршэлнүүд, ... хүдэлмэри, тоо бүрид... руулха тухай асуудалну... публикын хүдөө ажахы... рэй орлогшо **С. О. Ела...** ликын гүрэнэй түсэбл... миссиин түрүүлэгшэ **В.** ... гэгшэд элидхэһэн байна.

Партийна хүдэлмэр... дүй дүршэлөө халан аба... баалдаха хэрэгтэ семина... харалаа хандуулба.

Жэшээнь, Кабанскын ... Шергинскэ совхозой ... секретарь **С. В. Тумур...** дээрэ хэгдэдэг эконом... дэлмэриин байдал тухай, ... аймагай Чисаанын совх... комой секретарь **Ш.-Ц. ...жапов** захиргаанай ажал... партийна талаар хинада... шэл тухай, мүн Муха... аймагай Суулгын совхо... мой секретарь **А. Ф. П...** циалис мүрысөө эмхидх... да нүхэдтөө хөөрэжэ үгэ...

Шиидхэгдэхээр болоһон асуудал

ХОЙМОРОЙ НАМАГ ХЭЗЭЭ АШАГЛАГДАХАБ?

Манай Түнхэн нютаг элдэб ашагта малтамал болон байгаалиин бусадшье баялигаар элбэг, эмтэ домто аршаан булагуудаар олон—Буряадаймнай үзэсхэлэнтэ һайхан газарнуудай нэгэн гээшэ.

Саашадаа эндэ промышленностиие хүгжөөхэ, мүн хүн зоной бэе махабадаа һайжаруулха томо томо курорт, санатори, амаралтын гэрнүүдые олоор эмхидхэхэ талаар тон ехэ арга боломжотой нютаг юм. Тиимэһээ ойрын сагта аймаг дотор хүн зоной эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр абадаг болохо гээшэ баһал ехэ удха шанартай.

Мэшээнь, эндэхи ажахынуудта мяха, һү болон мал ажалай бусад продуктнуудые элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилхэ арга боломжо яһала бии. Теэд аймагай нэгэшье ажахы үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй, адууһа малайнгаа хэрэглэмжые бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр арай гэжэл 40—50 процент хангана. Илангаяа Түнхэндэ малай бэлшээриин хомор дээрэһээ бэрхэтэй байдал тохёолдоно. Колхоз, совхозууднай жэл бүри үхэр малаа холын хада уулын бэлшээридэ абаашажа адуулха баатай болодог. Хэнэйшье мэдэһээр, энэмнай ехэхэн мүнгэ зөөриин гаргашатай, малшадташье хүшэр хүндэ байна бшуу.

Эдэ бүгэдэһөө болоно, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлнэгүй. Жэшээнь, эндэхи ажахынуудта үнеэн бүриһөө жэлдээ оройдоол 1000—1500 килограмм һүн һаагдана. Харин тиихэдэ республикын олонхи колхоз, совхозууд үнеэн бүриһөө 2500—3000 килограмм һү һаана ха юм.

Үнэндөө манай эндэ хура бороо, шииг нойтон таһалдадаггүй, ган гасуур ехэ болодоггүй, жэлдээ дунда зэргээр 350—380 миллиметр шииг нойтон ородог. Илангаяа ургамал ногооной түлэг ургаха, эдеэшэхэ үедэ хура бороо ехэ ородог байна.

Тиимэһээ ороохо таряа, тэжээлэй ургамалнуудые, овощ, хартаабха ехээр тарижа, элбэгээр ургуулха арга боломжо яһала бии. Гэбэшье таряанай газар бага. Ехэнхидээ ой модо, бургааһа шугы сэбэрлэжэ, шэнэ газар ашаглаха баатай болодоно. Энэмнай гаргаша ехэтэй, хүшэр хүндэ хүдэлмэри ха юм. Гадна ой модонһоо сэбэрлэхэ газаршье жэлһээ жэлдэ бага болоно байнхай. Мүнөө энэ табан жэл соо бүхыдөө 5 мянган гектар тиимэ газар ашаглагдаха.

Теэд саашадаа элдүүриин газарые үргэдхэхэ ямар арга боломжо бииб?

Манай эндэ уһа намаглаа хатаажа ашаглахаар 25 мянган гектар газар бии. Тэрэнэй 15 мянган гектарынь Хойморой намаг, бэшэнииинь Дархии болон бусад газарнуудай уһа намаг болоно.

Хойморой намаг хатаажа ашаглаха тухай хөөрэлдөөн үнинэй гарадаг юм. Энэ намаг хойто захадаа Саян уулын саһата мундарганууд түлаад, урагшаа нарһан ой модон хүрэтэр нэмжыдэг. Тэрээн соо хоорондоо холбоотой багахан нуурнууд олон. Намагай хойто захада тэндэхи колхозуудай үбһэ сабшажа абадаг добо газарнууд бии. Эндэ мүнөө олзоборилгын жэжэ ангууд — ондатрнууд олоороо үдэжэ, добо газарай эрьенүүдые иишэ тиишэнь хуу нүхэ һүбэ болгоод, хуурай хүрьһыень доошонь оруулжа, уһа намаг болгохо аюулда хүргэжэ байна.

Ондатрнуудые эндэ саашань олоор үдхэһэнэй хэрэг бии гү, али тэдэниие үсөөрүүлхэ гү гэһэн асуудал «Восточные Саяны» колхозойхид табина. Нээрээшье энээн тухай бодомжолжо үзэхөөр болоо ха. Юуб гэхэдэ, Хойморой нуурнуудта загаһан тон хомор болошоо. Тэдэнэй түрһэ, жараахайнуудыень ондатр эдижэрхинэ бшуу.

Үндэр хада уулаһаа бууһан уһан энэ доро газарта сутларжа, намаг тогтоогоо. Үнинһөө хойшо хэгдэһэн адаглалта дээрэһээ харахада, Хойморой намаг жэлһээ жэлдэ ехэ боложо байна. Хэрбээ гушаад жэлэй саада тээ хуурай добо, хүн зоной үбһэ сабшадаг байһан газар мүнөө амитанай ябаха аргагүй, намхалзуур уһа намаг болошонхой. Илангаяа тэрэниие хатааха, уһыень һабхаргаха хүдэлмэри хэгдэхээ болишоһонһоо хойшо намаг улам ехэ болоо. Жэшээнь, хорёод жэлэй саана эндэ уһа иишэ тиишэнь гаргаха олон ханаабууд татагдаһан һаа, мүнөө тэдэнь үгы болоно, ногоондо дарагдашанхай, уһаар дүүрэшэнхэй.

Хойморой намагые хатааха гээшэ алишье талаар шухала удха шанартай асуудал. Теэд энээниие гансахан аймагай ажахынуудай хүсөөр бэелүүлжэ шадахагүй. Манай һанахада, энлэ тусхай томо совхоз эмхидхээд, намаг ашаглажа, ороохо таряанай, үбһэ ногооной элбэг дэлбэг ехэ ургаса абаха аргатай. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ М. А. Рампилова Хойморой намаг ашаглаха тухай тон зүб асуудал табина. Хэрбээ энэ намагые хатаатаад байгаа һаа, малай эдихэ нилээд ехэ үбһэн абтаха, ургасатай бэлшээришье элбэг болохо һэн гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Тиигэбэшье гансахан сабшалан, бэлшээри болгохын тула энэ намаг хатааха бэшэ, нэн түрүүн хүбхэн торфыень һалтаагаад, олон жэлэй ургамал ногоо тарибал ашагтай байха гэжэ һанагдана. Түрүүшын жэлдэ тэндэ нэгэ жэлэй ургамалнуудые тарихада болоно. Ногоо тариха гэбэл, үрэһэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Манай һанахада, «Сибиряк» гү, али «Восточные Саяны» колхоздо ногоо ургуулха талаар дүршэлтэй агрономые байлгажа, эдэ ажахын али нэгые ногооной үрэһэ ургуулдаг болгохо хэрэгтэй. Тэрэшэлэн энэ ажахыда намаг хатаажа ашаглахада хэрэгтэй бүхы техникэ, зэмсэг үгэхэдэ яанаб.

Намаг хатаахын тула түрүүн тэндэхи газарые шэнжэлжэ үзэхэ хэрэгтэй, проектнэ документаци бэлдэхэ шухала гэжэ мэргэжэлтэд дурадхадаг. Энэ зүб. Республикын организацинуудай анхаралаа ёһоор табяад байгаа һаань, Хойморой намаг ашаглаха хүсэн, зөөришье олдохо гэжэ һанагдана. Энэмнай гансашье Түнхэнэй аймагта хабаатай асуудал бэшэ. Хойморой намаг хатаагаад байбал, элдэб ургамалнуудые тарижа ургуулхаар 10-12 мянган гектар газар бии болохо бэлэй. Тиихэдэ нилээд ехэ торф тэндэһээ абтаха, тэрэниие малда дэбдеэд, һүүлдэнь үтэгжүүлгэ болгон хэрэглэхэдэ таатай байха бшуу. Мүн тэндэхи нуур, сөөрэмүүдтэ нугаһа, галуу бариха, загаһашье олон болгохо аргатай һэн.

Тэндэ шэнжэлгын хүдэлмэри хэжэ эхилхые хүлеэжэ байнгүй. «Сибиряк», «Восточные Саяны» колхозууд Түнхэн голой эрье сэхэлжэ, намаг хатааахаар урдань татагдаһан хуушан һубаг, ханаабуудые һэргээн заһажа, гүнзэгырүүлжэ захалха ёһотой. Эрхүү голой эрье ехэ годирхой юм. Зарим газараар эрьеыень сэхэлжэ үгөө һаа, урасхалынь түргэн болохо. Хойморой намагһаа гараһан уһан тэрээн уруунь һайса урдаха, голшье һабаһаа халихаяа болихо һэн. Саашадаа хада уулаһаа урдаһан уһые ондоо тээшэнь залаха, намаг руу орохыень болюулха арга бэдэрхэ байна.

Эдэ бүхы асуудалнуудые түргэн шиидхэхэ саг ерээ.

С. СОТНИКОВ,
Түнхэнэй аймагай үйлэдбэриин управлениин агроном.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Тодор Живковэй ном

«Болгариин Арадай Республикада социалис экономикын түргэнөөр хүгжэлгэ» гэһэн Тодор Живковэй ном ород хэлэн дээрэ политическэ литературын хэблэлээр гаргагдаба. Энэ ном соо Болгариин Арадай республика дотор социализм байгуулгын асуудалаар хэһэн элидхэлнүүд, статьянууд суглуулагданхай.

Болгариин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Т. Живков Болгариин Коммунис парти, тэрэнэй Центральна Комитет, Болгариин Арадай Республикын Правительство, Болгариин арад марксистско-ленинскэ теориие партийна болон социалис гүрэнэй ажабайдалда, социализм байгуулха хэрэгтэ шадамараар хэрэглэхые оролдоно гэжэ номой оршол соо онсолон тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

Шэнгэрүүлэгдэһэн газ хилын саана абаашагдана

РИГЭ. (ТАСС-ай корр.). Шэнгэрүүлһэн газ хилын саана худалдадаг эндэхи станциин причалда түрүүшын суднанууд тогтобо. Эндэ «Арктик пропан», «Янегаз» гэжэ Норвегиин танкернууд ерээ. Гурбан мянга гаран тонно шэнгэрүүлэгдэһэн пропан эдэнэй трюмүүд руу эюулэгдэхэ.

— Манай станци үнгэрэгшэ жэлэй май соо ашаглалгада үгтөө юм—гэжэ предприятиин ахалагша инженер Ф. У. Муслямов ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай причалһаа Франциин, Англиин Швециин, Норвегиин шэнгэрүүлэгдэһэн газ шэрэдэг суднанууд мордоһон. Манай газ хариин гүрэнүүдтэ ехээр хэрэглэгдэнэ. Энэ жэлдэ 50 мянган тонно шэнгэрүүлэгдэһэн пропан, бутан хилын саана эльгээгдэхэ. Энэ тоо 1967 онойхидо орходоо хоёр дахин шахуу ехэ. Советскэ Союзай продукциие гол түлэб Франциин «Газасион» гэжэ нэгэдэл худалдан абана. Мүнөө Швециин, Норвегиин, мүн бэшэшье оронуудай суднанууд ерээд байна.

Консервын завод ашаглалгада үгтэбэ

Амурска областьһая болотор Украинаһаа, Кавказһаа, Дунда Азиһаа овощой консервэ асардаг һэн. Харин мүнөө энэ продукцяар хүршэ районуудаа хангадаг болохо. Белогорско городто овощ буйлуулжа консервэ гаргадаг заводой хоёрдохи ээлжээн ашаглалгада үгтэбэ. Энээнтэй хамта завод жэл соо 27 миллион баанха консервэ гаргаха хүс... лохо юм.

Удаадахи ээлжээндэ ш... никээр һангагдаһан дурб... но лини ашаглалгада үгт... хэ зун завод жэмэсэй ш... ногоон горохтой консер... жа эхилхэ.

Белогорскын заводто ... овощ таридаг колхозууд... зуудай тарилгын газар ... жэлдэ үргэдхэгдэжэ. ... капуста, үгэрсэ, морхоо... бэшэ овощнуудай ургас... дээшэлүүлэгдэнэ. Амарай ... һархяаг жэмэсүүд мүн ла... вэ гаргахада хэрэглэгдэх...

(Т...

Өөһэдынгөө обсерваторитой б...

— Минскынхид һаяш... астрономическа обсер... болоо. Тэрэнь городой ... риин дэргэдэ бии болгог... ТАСС-ай корреспондент ... нэ.

Зургаан дюймын те... һара, Марс, Венерэ. Са... лон ондоошье планет... адаглажа болохо юм. Эн... номическа кружогуудай ... һурагшад хэшээлээ ... байха.

ЛЬВОВСКО ОБЛАСТЬ... менско-Бугска районой Б. ... ницкиин нэрэмжэтэ колхозо... лошон, СССР-эй Верховно С... депутат Стефания Яны... хүтэлдэг звено даадаг үч... дээрэһээ гектар бүриин 72... нер саахарай свёкло хуряа... гаа. Нүхэр Янышина ажал... мэри дээрээ түрүү онол ... дые үргэнөөр хэрэглэнэ. С... свёкло ургуулха, хуряаха ... ри комплексно аргаар эм... дэг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СС... Верховно Соведэй депутат С... шина.

ТАСС-ай фотохро...

...н-Удын судна заһабарилгын заводой үнинэй хүдэлмэришэн, слесарь-урэмдэгшэ Михаил Алек... Мордовской 1967 оной даабарие 11 һара соо дүүргээ һэн. Шэнэ жэлэй эхинһээ эр...дхангүй ажаллажа, хэлаанайнгаа даабарие нүхэр Мордовской хододоо 130—135 процент ... Зураг дээрэ: М. А. Мордовской ажал дээрээ.
Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Һургаалай һайн—һургуулиһаа

ШЭНЭ ТҮСЭБ, ПРОГРАММАДА ОРОХОДОО...

Туйлаһанаараа һанаагаа амархагүй, харин ходоодоо урагшаа эрмэлзэхэ, шиидхэгдээгүй асуудалнууд тушаа гол анхаралаа хандуулха тухай Коммунис партимнай хододоо һануулан заабарилдаг, туһа дэмжэлгэ үзүүлдэг.

Ажабайдалнай урагшаа улам түргэнөөр дабшана. Али бүхы талаар айхабтар ехэ хүгжэлтэ үзэгдэнэ. Бүхы һургуулинуудта эрилтэ улам дээшэлнэ.

Һуралсалайнгаа мүнөөнэй түсэб болон программануудые абажа үзэел даа. Эдэмнай, сэхыень хэлэхэдэ, эрдэм, техникын хүгжэлтэһөө, научна мэдэсэһээ нилээд хожомдоһон, алгасаатай болоһон байна бшуу. Баһа доторнь хэрэггүй, шашаг үлүү юумэнүүдшье орошонхой.

Энэ дутагдалаа ойрын сагта яажашье һаань усадхаха болонобди.

Шэнээр табигдаһан түсэб болон программанууд бүгэдэ ниитын дунда һуралсалые дээмайгаар бэелүүлхэ гэһэн гол удхатай. Мүнөөнэй научно-педагогическа туйлалтануудые харгадаа абанхай. Анханай шухала бэшэ, жэжэ зүйлнүүдһээ сүлөөрэнхэй.

Гэхэтэй хамта, эндэ факультативна хэшээлнүүдые үнгэргэлгэ ехэхэн һуури эзэлнэ.

Шэнэ программын ёһоор үхибүүд юрэнхы эрдэм һайнаар шудалхаһаа гадна, ажабайдалай, ажал хүдэлмэриин дадалнуудые оложо абаха байна. Тиихэдээ үйлэдбэриин гол гол һалбаринуудай научна үндэһэ һууритай танилсаха зуураа, практическа, лабораторно хүдэлмэринүүдые олоор хэхэ. үйлэдбэритэй ходоодо танилсажа байха байна. Ажалай тусхай хэшээлнүүдшье үнгэргэгдэхэ...

Манай һургуулинууд 1966—1967 онуудай һуралсалай жэлһээ энэ шэнэ программа шудалжа эхилэнхэй. Энэмнай юуб гэхэдэ, эхин һургуулинуудта багшалалгын научно-педагогическа хэмжээ дээшэлүүлхэ тушаа ехэ анхарал хандуулнабди. Тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалаанхайбди. Багашуулай оюун бодол, сэдьхэл һанаа хүгжөөхэ асуудалаар онсо таарамжатай методическа онол аргануудые бэдэржэ байнхайбди. Багшанарайнгаа дунда ехэхэн сурталай, ойлгуулалжын хүдэлмэри ябуулжа захалаанхайбди.

Иимэ бэлэдхэлэй хүдэлмэрие саашалаашье улам эдэбхитэйгээр ябуулжа. 1969—70 оной һуралсалай жэлһээ эхин классууднай, баһа ахалагша зарим классуудай зарим предмедээрээ шэнэ программада шэлжэн орохонь гээшэ.

Энэ жэлдэ факультативна хэшээлнүүдые долоодохи класһаа эхилжэ иимэ хоёр янзын түхэл маягтайгаар үнгэргэнэбди. Нэгэдэхинь—һуралсалай гол түсэбөөр хараалагдаһан материалнуудта нэмэлтэ бүлэг болон асуудалнуудые оруулнабди. Хоёрдохинь—тусхай курсануудые нэмээн үнгэргэнэбди. Ихэлээрээ һурагша өөрынгөө эгээл дуратай предмедээр эрдэм мэдэсээ улам гүнзэгырүүлэн үргэдхэхэ аргатай. Дурсагдаһан хэшээлнүүдые манай аймагай Тарбагатайн, Ехэ-Куналейн, Гильбэриин дунда, Дээдэ-Жарэмэй, Харганаагай, Сэлэнгын болон бусад найман жэлэй һургуулинуудта тоо бодолгоор болон зураг зуралгаар үнгэргэгдэнэ. Тусхайлбал, багшанар тиимэ хэшээлнүүдые эмхидхэхэдээ, шэнэ программа дотор заагдаһан зүйлнүүдые харгадаа абалсана.

Гэбэшье зарим газарнуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Жэшээнь, Ивалгын (директорынь нүхэр Халбаев), Хүйтэнэй (нүхэр Мясников), Заводской (нүхэр Туманов) болон бусад һургуулинууд факультативна хэшээлнүүдые үнгэргэхэ хэды арга боломжотой байбашье, энээндэ харюусалга багатайгаар хандаа. Тэрээнэй эсэстэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүнөө хүрэтэр ябуулаагүй. Иимэ «шэхэ дүлии, нюдэ балай» директор дарганарһаа эрид шанга эрилтэ табиха саг тулажа ерээ.

Тиихэдээ һургуулиин директор гү, али завуч бүхэн факультативна хэшээлнүүдэй ямараар үнгэржэ байһан тухай, энэ талаар һуралсалай түрүүшын хахад жэлэй турша дотор туйлагдаһан үрэ дүнгүүд тушаа онсо тодорхойгоор зүбшэн хэлсэхэ, дутуу дундануудаа дары зайсуулха болоно. Иимэ хэшээлнүүдэй огто эхилээгүй газарта, тэдэниие дары саг соо эмхидхэхэ шухала. Тиихэдээ зүгөөр факультативна хэшээлнүүдтэ бүхы үхибүүдые уялгата ёһоор байлгахын хойноһоо оролдохо гээшэ буруу. Мүн иимэ хэшээлнүүдые юрэнхы дуу дуулалгаар, искусство тухай хөөрэлдөөгөөр хизаарлаха, юрын нэмэлтэ хэшээл мэтээр үнгэргэхэ гээшэ ехэ эндүүтэй.

Багша бүхэн энээн тушаа онсо бодомжолхо, хараа түсэбөө, хүдэлмэреэ тодо һонороор табиха зэргэтэй.

Баһа предмедэ бүхы журналнууд соо шэнэ программануудай проектнүүдэй хэблэгдэһэн байбашье, энээниие предмедэ комисси, методическа нэгэдэлэй зүблөөнүүд дээрэ огто хэлсэжэ үзөөгүй гү, али миин лэ ёһо дүүргээд орхижорхиһон баримтанууд бии. Энээнэй шалтагаанаар зарим багшанар ямар эрилтэ бэелүүлхэ тухайдаа гүйсэдөөр ойлгоогүй үлэшэнэ. Олохон багшанар мэргэжэлээ дээшэлүүлхын хойноһоо оролдоногүй. Тусхай эмхидхэгдэһэн курсануудые тоодоггүй, тэдээндэ хабаадалсадаггүй хүнүүдшье бии.

Иимэрхүү дутуу дундануудые тон ойрын сагта зайсуулха ёһотойбди. Юундэб гэхэдэ, урид шалан һайнаар бэлэдхээгүй һаа, шэнэ программада орохо гээшэ угаа бэрхэтэй.

Шэнэ хараа түсэб, программануудай урдынхиһаа өөрсэ илгаатай, теориин талаар орёошог удхатай, эрилтэ ехэтэй. Анха үзэгдөөгүй материалнууд тэндэ олоор багтан оронхой. Тиимэһээ бүхы багшанар туд тултаа һуралсаха болоно. Манай арадай гэгээрэлэй таһаг методическа секцинүүдэй болон предмедэ комиссинуудай ажал хүдэлмэриие тон ойрын сагта хинан шалгажа, тэдээндэ бодото туһаламжа үзүүлхэнь.

Тиихэдээ шэнэ программануудай гол гол асуудалнуудые бүхы нэгэдэл, секци, комиссинуудай зүблөөнүүд дээрэ хэлсэхэ, һуралсалай предмедүүдээр һургуули доторой болон кустовой семинарска хэшээлнүүдые эмхидхэхэ, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхыень бүхы багшанарые уялгалан һургаха, һургуули бүхэндэ педагогическа уншалгануудые үнгэргэхэ, заочно һуралсал эмхидхэхэ, бэшэшье ехэхэн хүдэлмэри хэхэ байнабди.

Энээнэй аша туһаар 1968—69 оной һуралсалай жэлдэ найман жэлэй, дунда, эхин һургуулинуудай нэгэ нэгые шэнэ программада оруулхамнай гээшэ.

А. БУСЫГИН,
Улаан-Удын худөөгэй аймагай Советэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

ХУБХАЙ ХООҺООР ХӨӨРЭЛДӨӨД...

Дэбээн тосхондо «Эрдэм» колхозой хоёрдохи отделениин малшад, механизаторнуудай бүлэнэр—дүшэ гаран үрхэтэ айл ажаһуудаг. Һуурин шадар томо һаалиин гүүртэ бии. Тэндэ 11 һаалишан ажаллана. Таряан ажалай бригадынхидые, дүтэ тойронэй хонишодые тоолохо болоо һаа, энэ багта жараад айл бии байха.

Малшад, таряашадай ажаһуудалайнь эрилтэ хангалга тэдэнэй таталюургүйгөөр хүдэлхэ ябадалдань шухала байна. Энэ талаарнь абажа харабал, эдлэхэ зүйлнүүдээр дэбээнэйхид дутамаг хангагдана, Ново-Селенгинскын сельпогой магазин тосхондонь худалдэг аад, табадахи һараа хаалтатай. Урдань худалдэг байһан наймаалагша үри хээд, хүдэлмэриһөө гаргууланхай.

Зуруул, дабһанһаа эхилээд, үдэр үдэрэй хэрэглэмжын зүйлнүүдые арбан хоёр километрэй зайда байдаг Нуур-Түхэм ошожо абана. Магазинай хаагдаһанһаа хойшо автолавка тиишэ түргэ түргэн ябадагшье һаа, хэрэглэгшэдэй эрилтэ хүсэд хангажа шаданагүй, шадаханьшье бэрхэтэй.

Ново-Селенгинскын сельпогой, «Эрдэм» колхозой, Үбэр-Зөөхэйн сомоной Советэй хүтэлбэрилэгшэд хамтаараа наймаалагшадые олохо гэжэ зунһаа хойшо хэлсэһээр аад, мүнөө хүрэтэр юушье бүтээнэгүй. Сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Рогов таарамжатай хүниие колхозһоо оложо, наймаалагша болгобол дээрэ гэдэг. Артелиин хүтэлбэрилэгшэд: «манда нэгэшье хүн хэрэгтэй, өөһэдөө хүдэлмэришэдөөр дуталдана бди» гэһэн шалтагаан дурсаад, өөдэ абажа үгэдэггүй. «Дэбээнэй зоной дундаһаа наймаалагша болохоор хүниие олоо һаа һайн байгаа» гээд сомоной Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Г. Аюров хэлэдэг. Теэд үнэндөө эдэнэрэй хэниинь шье эндэхи магазиниие нээхэ оролдолго гарганагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Сомоной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэдэ һаяхан хонходобоб. «Дэбээндэмнай магазин худалдэггүй зантаараа. Үсэгэлдэр тиишэ ябаад ерээб. Наймаашан дээрэһээшье эльгээгдэнэгүй, эндэһээмнайшье олдоногүй» гэжэ нүхэр Аюров үнөөхил «хүндэтэ» шалтагаанаа дурдаһаар.

Сельпогой, нютагай засагай зургаанай хүтэлбэрилэгшэд Дэбээнэй магазиниие наймаалагшатай болгохо тухай хубхай хооһоор хөөрэлдөөд лэ, саг нүгшөөжэ байхадань, улад зон хохидоно.

Эндэхи магазиниие энэ дары худалгахын тула Сэлэнгын аймпотребсоюзай, аймагай эмхинүүдэй зүгһөө зохихо хэмжээ абахаар болоо.

Ц. ДУГАРОВ.

...ОРИИН
...ЙМАГТА

...дэй эдэбхитэд
...һуралсана

...н аймагай ажалшадай ...удай Советэй гүйсэдком ... Советүүдэй эдэбхитэдэй ...нэй һуралсал эмхидхэн... һуралсал аймгүйсэдкомой ...и Депутадуудай таһаг соо

...г эдэбхитэдэй ээлжээтэ ...үнгэргэгдэбэ.

...н тухай һургаалай үндэһэ... «СССР-эй ниитын болон ... байгуулалта», «Советскэ ...ии. тэрэнэй түүхэтэ удха ... «СССР-эй эрхэтэдэй гол ...нгэ, үүргэнүүд». «Хоёр ...үзэл сурталай мүнөө ...сэл» гэһэн темэнүүдээр ... прокурор Д. Дагбаев, ...судья М. Логунова, ара...лтын комитедэй түрүү... Санжиев, аймгүйсэдко...үлэгшын орлогшо В. Не... КПСС-эй райкомой сек...й. Елдинов гэгшэд элид...ые хээ.

...һуралсалда аймагай сель...ай хори гаран хүдэлмэри... хабаадалсана.

...нани" бүлгэмэй
...конференци

...дотор «Знани» бүлгэмэй ...н эмхинүүд тоологдоно. ...гэшүүдые нэгэдүүлдэг ...хинүүдтэ багшанар, эм...д, хүдөө ажахын, ой мо...йлэдбэриин мэргэжэлтэд ...даг юм. «Знани» бүл...авлениин түрүүлэгшэ ...заев конференци дээрэ ... үе соохи ажал ху... тухайгаа дэлгэрэнгы ...хэбэ.

...дунда лекци уншаха ту...гэгдээ. Илангаяа улас...н, педагогикын, медици...өө ажахын темэнүүдтэ ...лекторнууд олон лекци...ншаа. Эдэбхитэй лектор...этэ бэлэгүүдээр, грамота...шагнагдаа. Элидхэл ту... хэлэһэн делегадууд ...ев, Д. Дамбаев, В. Бол...Е. Спиридонова гэгшэд ...шалгын шанар һайжа... тухай тодорхой дурадхал...лэлээ.

...р бүлгэмэй шэнэ правле...гагдажа, түрүүлэгшээр ...заев дахинаа дэбжүүлэг...рюусалгата секретаряар ...Сотников һунгагдаа. Мүн ...ани» бүлгэмэй республи...еренциин делегадууд ...ба.

...офсоюзуудай
...рото суглаанууд

...й совхозой отделенинүү...фсоюзай эхин комите...соото үе соо хэһэн ажал ... хүдэлмэришэдэй урда ...эхилээ. Иимэ суглаан, ...ээ, Удын совхоздо боло...лмэришэд. алба хаагшад ...түлөөһэнэй талаар ал...тнүүдые усадхаха, ажа...ые гүримшүүлхэ, ажал ...иин заршам сахилгые ...улха тухай дурадхалнуу...улаа.

...абаһан продукциингаа ...нэ сэнгые али болохоор ...улха шухала гэжэ зүб...

... социалис мүрысөөнэй эм... һайжаруулха, отара, ...лон отделенинүүд хоо...мүрысөөнэй шалгалтые ...жэ байха гэлсэбэ.

...д һаяар совхозуудай ра...ад хүдэлмэришэдэй кон...нүүд дээрэ ажал хүдэлмэ...йгаа тоосохо юм.

Ж. БАДМАЕВ.
...С-эй Хоринн райкомой инструктор.

Түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг Улаан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ заводойхид табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, декабриин 1-дэ дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Энэ заводой шаазан гүйлгэгшэ, коммунис ажалай ударник Валентина Ивано вна Носкова үдэрэйнгөө даабари ходол үлүүлэн дүүргэдэг юм. Зураг дээрэ: Валентина Носкова амһартада эмаль гүйлгэжэ байна.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

Сүүдтэ үгтөө

КАИР, январиин 18. (ТАСС). 1967 оной августын 27-до ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин штаб-байрые эзэлэн абаха гэһэн хэрэгээр баталан абтаһан гэмнэлгын шиидхэбэри эндэ тусхай ёһоор толилогдоо.

55 хүн, тэрэ тоодо 7 эгээ ехэ зэмэтэд гэмнэгдээ. Тэдээнэй тоодо урдань сэрэгэй министр байһан Шамс Бадран, Арабуудай социалис холбооной секретариин туһалагшаар урдань ажаллаһан Абдул Вахаб Радван, ОАР-ай тагнуулай албанай хүтэлбэрилэгшэ байһан Мухаммед Наср, агаарай сэрэгэй баазын командираар урдань хүдэлһэн авиациин полковник Абдул Халим Заки болон бусад бии.

Засаг гартаа абаха зорилгоор сэрэгэй эмхи байгуулаад, орон дотор бии байһан хүтэлбэриие сэрэгэй хүсөөр хубилгаха зорилго урдаа табяа гэжэ тэдэнэр булта гэмнэгдэһэн байна.

Тус хэрэгээр гэмнэгдэһэн долоон ехэ зэмэтэд ОАР-ай хуулиин ёһоор саазалан алуулагдахаар тэмнэгдэхэ юм гэжэ революционно трибуналай мүрдэлгын таһагые даагша Али Нур Эд-дин пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

Арадай багша алдартай

ҺАЙНААР ҺУРГАНА, ХҮМҮҮЖҮҮЛНЭ

Ульдэргын һургуулида хүдэлдэг Долгорма Дондоковна Дондокова Яруунын аймаг соо тон хүндэтэй, бэрхэ багшанарай нэгэн болонхой. Тэрэниие эндэхи һурагшад булта мэдэдэг. Шадамар бэрхээр ном заадаг, тэдэнэй дунда саг үргэлжэ хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдагаараа энэ хүн арад зоной, һурагшадай дунда алдартай болоо.

Ажал, харюусалгаяа Долгорма Дондоковна һайн мэдэдэг. «Саг үргэлжэ эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлдэггүй, совет педагогикын мүнөөнэй түрүү дүй дүршэл халан абадаггүй һаа, үхибүүдтэ ном заажа бирахагүйш»,—гэжэ тэрэ хэлэдэг. Энэнь тон зүбтэй. Гансал һургуулиин номуудаар хэшээл үнгэргэжэ яажа болохоб! Үхибүүдтэ ехэ юумэ ойлгуулхагүй ха юмин, мүн хэшээл бүхэндөө анхаралтайгаар бэлдэхэ, шэнэ, һонирхолтой юумэнүүдые ойлгуулхын хойноһоо оролдохо хэрэгтэй бшуу. Миин лэ албата уялгаяа дүүргээшэд өөрыгөө, һурагшадые мэхэлээд ябана ха юм.

Мүнөө үедэ иимэшүүгээр хүдэлдэг ушар нилээд үсөөрэнтэбэшье, зарим һургуулинуудта ушөөл дайралдадаг гээшэ.

Харин нүхэр Дондокова тиимэ бэшэ. Өөртөө, һурагшадтаа ехэ эрилтэ табидаг. Ном заахын хажуугаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг, орёо асуудалнуудаар һонирхолтой хөөрэлдөө эмхидхэдэг. класстаа ном уншалга холо үнгэргэдэг. гражлан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнуудта хабаадалсаһан хүнүүдтэй уулзалгануудые эмхидхэдэг. армила алба хэгшэдтэй бэшэг бэшэлсэдэг. Теэдшье һурагшад һайн хүнүүдэй дайшалхы ба ажалай габьяагай үльгэр жэшээ дээрэ хүмүүжэхэ зэргэтэй. Иигэжэ үхибүүдэй оюун мэдэрэл улам гүнзэгы болоно.

Совет засагай 50 жэлэй түүхэтэ һайндэрые, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглэхын тула һурагшад багшынгаа хүтэлбэри доро ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Үхибүүд али бэлиг, абьяастай бэшэ; бэе бэеһээ ондо ондоонууд байдаг. Зариманиинь номоо ехэ дуратайгаар үзэдэг, ядабаригүйгөөр һурадаг. Тиихэдэ нүгөөдүүлынь залхуурха, журам эбдэхэ, даабари муугаар дүүргэхэ ябадал гаргадаг. Энээниие нүхэр Дондокова анхаралдаа абадаг.

Ород хэлэ, тоо бодолгодо ядалдадаг һурагшадые амярнь суглуулжа, тэдээндэ туһалдаг. һулаар һурагшадта бэрхэшүүлээрнь туһалуулдаг, гэрэйнь даабари сугтань дүүргүүлдэг. Иигэжэ оролдоһонойнь аша туһаар һурагшадынь булташаран четверть бүхэндэ муу сэгнэлтэгүй гарадаг.

— Гадна үхибүүдэй журам һайжаруулха, нүхэдөө, аха зониие хүндэлжэ һургаха, өөрэд хоорондоо тэдэнэй туһалалсаха; ниитын газарта бэеэ һайнаар абажа ябаха хүдэлмэри класста үдэрһөө үдэртэ ябуулагдаха ёһотой,—гэжэ Долгорма Дондоковна хэлэдэг. Энээнэ бодото дээрэнь бэелүүлдэг. Үхибүүдтэй удха түгэлдэр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг. Энэнь журамгүйшүүлдэ ехээр нүлөөлдэг.

— Һайнаар һураха, эрхимээр ажаллаха, үнэн сэхээр ажаһууха гээ һаа, багша Ленинһээ жэшээ абагты,—гэжэ ходоо ойлгуулдаг, агууехэ вождиингоо ажабайдал, ажал ябуулгые ходоодоо үльгэр жэшээ болгон хөөрэдэг.

В. И. Ленин тухай һонирхолтой ном, зурагуудые олоор суглуулжа, альбомуудые хэжэ һургуулиингаа улаан буланда табинхай. Һурагшад бүхэли жэл соо В. И. Ленинлэ зорюулагдаһан рассказуудые уншадаг, фильмүүдые харадаг, агууехэ багшын дуратай дуунуудые шагнадаг. Энэнь тэндэхи хүмүүжүүлгын нэгэ шухала һалаа болоно.

Эдир үетэниие мүн Эхэ ороноо дуратай, ажалша бэрхээр һургахын хойноһоо Долгорма Дондоковна ходоодоо оролдодог. Классайнь үхибүүд В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ сэрэгэй частьтай бэшэгүүдые абалсадаг, бата бэхи барисаатай; сэрэгшэдтэ өөһэдынгөө амжалта, хэрэгүүд тухай омогорхон мэдээсэдэг.

Гадна үхибүүдые ажал хүдэлмэридэ багаһаань дадхаан һургаха гээшэ хүмүүжүүлгын гол зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ нүхэр Дондокова тоолодог. «Коммунизм» колхозойнгоо түрүү һаалишад, механизаторнуудай ажабайдал тухай, тэдэнэй туйлаһан ехэ амжалтанууд тухай ехэ һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэдэг. Түрүүшүүлые класстаа урижа асардаг.

Иигэжэ Долгорма Дондокова һурагшадые һайнаар һургаха, эрхимээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы оюун сэдьхэлээ, хүсэ шадалаа зорюулна. Тэрэнэй ажал хүдэлмэри бусад нүхэдтэнь ёһотойл үльгэр жэшээ болоно.

Д. ЦЫДЕНОВА.
Яруунын аймОНО-гой инспектор.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

Окинавада митинг болоо

ТОКИО, январиин 18. (ТАСС). Окинавын гурба мянга гаран хүн зон үсэгэлдэр Кадэнада (Окинава арал) болоһон митингдэ суглараа. Японой аралнуудтахи Америкын баазануудые үгы хэгты гэһэн эрилтэ тэрэ митинг дээрэ табигдаһан байна. Ядерна зэбсэг хорихо нютагай совет, Эхэ ороноо нэгэдүүлхын түлөө комитет митинг эмхидхээ. США-гай сэрэгэй баазануудай зэргэлээд байһан ушар окинавынхидта ехэ таагүй ушар тохёолдуулна гэжэ митинг дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд мэдүүлээ. Бидэнэр саашадаа тэсэжэ шадахагүй байнабди. Иимэ таагүй ушарнууһаа хахасахын тула баазануудые үгы хэхэ хэрэгтэй гэһэн эрилтэнүүд митинг дээрэ баталан абтаһан резолюци дотор хэлэгдэнэ. Тэрэ резолюци Окинавада байһан США-гай сэрэгэй командованида президент Джонсондо эльгээгээ.

Канадын врачай мэдүүлгэ

ОТТАВА, январиин 18. (ТАСС). Америкын хорото газуудта нэрбэгдэһэн юрын 20 шахуу хүн зондо Урда Вьетнамда байха үедөө туһалааб гэжэ тэндэһээ бусажа ерэһэн Канадын врач А. Веннема мэдүүлээ. Тэдээнэй дүрбэниинь—нэгэ эхэнэр, 3 үхибүүд—үхөө.

Веннема Сайгонһоо ерэн сасуугаа Торонтын аэропортдо үсэгэлдэр мэдүүлһэн байна. Тэрэ врач Урда Вьетнамай госпитальнуудай нэгэндэ гурбан жэл ажаллаа.

Орон соохи байдал тушаа асуудалаар США-гай президент конгрессто бэшэг эльгээбэ

ВАШИНГТОН, январиин 18. (ТАСС). Президент Джонсон үсэгэлдэр конгрессэй хоёр палатын нэгэдэмэл заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, «Орон соохи байдал тухай» заншалта бэшэгээ уншажа үгөө.

Президент бэшэгэйнгээ эхиндэ Вьетнамай асуудал дурдаха зуураа, Америкэ хадаа Зүүн-Урдахи Ази тушаа бэелүүлжэ байһан мүнөөнэйнгөө политикые «эрид шууд барямталжа үргэлжэлхэ юм» гэжэ тэмдэглээ. Хойто Вьетнамда эсэргүү агаарай дайе болюулха тушаа асуудалда Джонсон тогтоходоо, хэдэн дурадхалнуудые оруулһан байна. Тэдэ дурадхалнуудаа үнгэрэгшэ жэлэй сентябрьда Техасай Сан-Антонио гэжэ городто үгэ хэлэхэдээ түрүүшынхеэ дэбжүүлһэн юм.

Президент Джонсон 1968—69 онуудай финансын жэлдэ 186 миллиард долларой хэмжээтэй туйлай ехэ федеральна бюджет дурадхаһан байна—энэнь үнгэрэгшэ финансова жэлэйхидэ орходоо 10,4 миллиард доллараар ехэ болоно. Сэрэгэй гаргашануудай саашадаа улам ехэ болоһонтойнь дашарамдуулан, бюджедэй мүнгэн иигэжэ нэмээгдэхээр хараалагдаа гэжэ Джонсон тэмдэглээ.

Олзо доходһоо оруулагдаха налог дээшэлүүлхэ тухай правительствын дурадхал һайшаахыень хуули баталагшадые Джонсон дахинаа уряалһан байна.

Президентын эльгээһэн бэшэгэй горитой хубинь дотоодын асуудалнуудта—ажалгүйдэлгэ, негрнүүдэй буһалгаанууд, фермернүүдэй хүндэ байдал, долларые хамгаалха тушаа хэмжээнүүд, гэм хэгшэдэй орон дотор улам олошоржо байһан тухай асуудалнуудта зорюулагдаа.

Мүрдэлгын шэнэ хуулинууд

НЬЮ-ЙОРК, январиин 18. ТАСС-ай корреспондент Г. Фримэн иигэжэ дамжуулна:

«Һүйдхэлэй ажал ябуулга хинан шалгадаг управлени» иимэ соносхол гаргаһан байна: түрүү үзэл бодолтой залуушуулай эмхиһээ тэлөөлэгдэдэг Дюбуагай клубуудые «һүйдхэлэй» клубууд гэжэ хардаа һаа ямар гээшэб гэжэ элирүүлхэ зорилгоор дээрэ дурсагдаһан управлени февралиин 5-да заседани үнгэргэжэ эхилхэ юм.

Энэ шиидхэбэри правительствын зүгһөө мүрдэлгын хэмжээнүүдые улам олошоруулжа байһыень гэршэлэн харуулна. Конгрессэй, мүн правительствын бусад эмхи зургаануудай хажуудахи демонстрацинуудта хабаадагшадые шангаар хэһээхэ хуулиин проектдэ президент Джонсон үнгэрэгшэ жэлэй октябрьда гар табиһан байгаа. Эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэгшэдые дараха хэрэгтэ энэ хуули зорюулагданхай.

Дюбуагай клубууд эб найрамдалай түлөө, негрнүүдэй гражданска эрхын түлөө тэмсэжэ байһан эмхинүүдтэ бэшэг эльгээхэ зуураа мүрдэлгын шэнэ хэмжээнүүдтэ эсэргүүсэн эбтэйгээр тэмсэхыень дээрэ дурсагдаһан эмхинүүдые уряалһан байна.

Эзэмдэгшэд Газа шадар мүрдэлгэнүүдые хэнэ

ПАРИЖ, январиин 18. (ТАСС). Израилиин засагаархид арабуудһаа буляаһан газар дээрээ, Газа городто мүнөөдэр дахинаа комендантын час нэгэ сүүдхээр соносхоо. Городто, мүн дүтэ газарнуудта хаа хаанагүй мүрдэлгэнүүд хэгдэжэ, хүнүүд арестовалагдана гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Тель-Авивһаа мэдээсээ.

Эзэмдэгшэд иимэ арга хэрэглэн нютагай хүн зоной эсэргүүсэлтые дараха һанаатай.

Ялын хэмжээ тодорхойлно

ВАШИНГТОН, январиин 18. (ТАСС). Пентагон һүүлэй хэдэн неделиин туршада ялын хэмжээ тодорхойлхонь. Америкын «Ф-111» түхэлэй 50 истребитель-бомбардировщигые худалдан абахаһаа арсаһанайнгаа түлөө Англи тиимэ яла түлэхэ зэргэтэй. Ялын хэмжээн 200 миллионһоо 400 миллион доллар хүрэтэр тодорхойлогдохоодоо болохо гэжэ «Вашингтон пост» газетын шэнжэлэгшэ Джордж Уилсон энээн тухай мэдээсэхэ зуураа зааһан байна. «Ф-111» түхэлэй самолёдуудые захихаяа болихо гэһэн Англиин шиидхэбэри Пентагоной түсэбүүдые буруу һургэнэ гэжэ Уилсон үргэлжэлөө. Англи 10 жэлэй турша соо Америкын буу зэбсэг худалдан абалгада 2,5 миллиард доллар гаргашалха юм. Англиһаа буу зэбсэг худалдан абалгада США 425 миллион доллар гаргашалха байна гэжэ США Англи хоёрой хоорондо баталагдаһан хэлсээн дотор хараалагданхай.

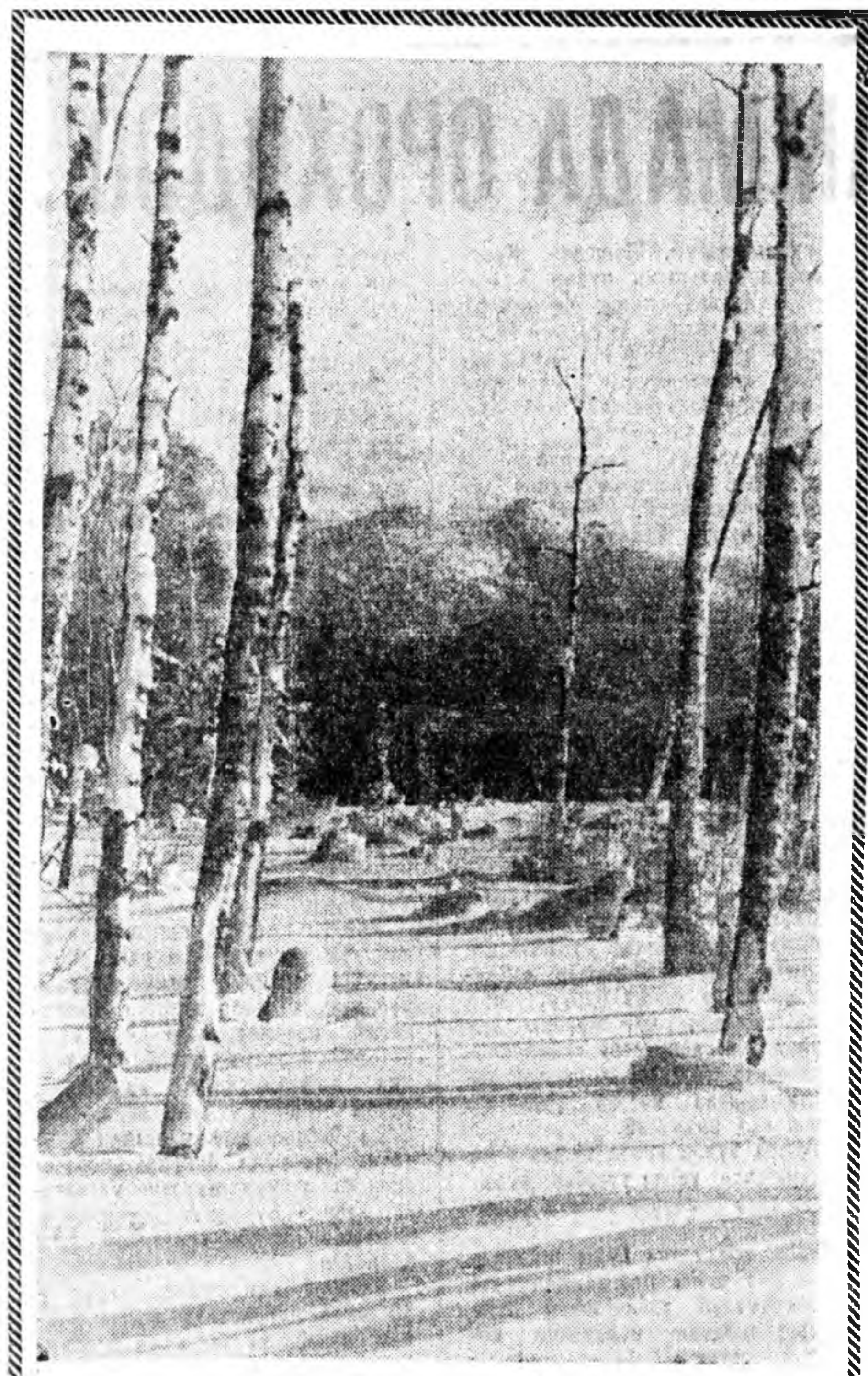

Үбэлэй үдэр. Сэлмэг наран.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

❋ Еһо заншалые эбдэгшэд тухай.

Шог ёгто мүрнүүд.

Элдэб һонин.

БОГОНИ РАССКАЗУУД

ТАРГАН ЗҮҮДЭН

Нэгэ хүнэй городһоо албанай хэрэгээр Яруунa ошоод ябатарнь, тэндэ эдишын адууһадые наймаалха яармаг нээгдэбэ ха. Тэрэ хүнэй ошоод харахада, адууһадай тарган гээшэнь аргагүй, хүнүүдэй үрдилдэжэ байжа абахаш гээшэнь тэнсэлгүй байба. Теэд хэншье үбэлэй үедэ мяха шүлэтэй байха гэжэ оролдодог ха юм даа. Тэрэ хүнэй адууһа абаха дуранинь гэнтэ ехээр хүрэшэбэ. «Байза, аяар зуун табин түхэриг танигдаагүй газарһаа яажа олохобши? Юрэдөөл гэртээ түргэн ошожо таниха нүхэдөөрөө мүнгэ суглуулжа ерэхэ болоо даа» — гэжэ шиидэбэ.

Тиигэжэ ябатарнь нэгэ тээ ошожо арбин далангай амта үзэхэ дуранинь диилэжэрхибэ. Теэд танил айлынь адууһа абаагүй байба. Тэдэнэйдэ үхэрэй боро шүлэ уугаад хонохо баатай болоо. Тэрэ хүн адууһанай тоһо лэбшэһэн арбинта хабһа, дарагар амтатай далан һана һанаһаар унтаад, тэрэнээ зүүдэлээ һэн:

«Нэгэ аргагүй тарган морин абажа үүсэлээд, зон нүхэдөө суглуулжа, табагаар дүүрэн арбинта хабһа табиба. Һүүлдэнь өөрөө аманайнгаа тоһо гараараа аршан, дарагар шара далан ехэл амтархан жажалхатаяа» сасуу гэнтэ һэриншэхэдээ, долёобор хургаяа шангаар хүхэжэ байгаа...

ТУРАНХАЙ ЭНЕЭДЭН

«Хүн ахатай, дэгэл захатай, эрхим хэмтэй» гэдэг. Тиигэбэшье нэгэ хүн гушан түхэриг салин абаад, городһоо гурбан модо байһан гэртээ хүрэтэр ехэл баяртай, бүхы мүнгөө хуу уужархиба ха.

Үглөөдэрынь хүршынгөө урьһалһан мүнгөө эрижэ ерэхэдэнь, тэрэ хүн мангарлажа хонхигор хүхэ болошоһон нюур[...] ган: «үгы», — гээд уй[...] лаханаар энеэжэрхёо һ[...]

АЛДУУ

Миша гэжэ хүн т[...] шорой шохой арилгаа[...] байба. Тэрэнииe хүн зо[...] дэлгэг, үргэлжэ мэндэ[...] гаа. Нэгэтэ бригадирай[...] дэнь, тэрэ хүниие гүр[...] соо бригадир болгожо та[...] гадир болоод байхадаа т[...] гушан наһанайнь абари[...] бан үдэр соо хубилаад[...] «Миша», — гээд хүнэй [...] лэ, дуулашагүй болодо[...] ил» гэхэдэнь бардамаа[...] гэжэ харадаг, хүрзэ, х[...] раараа барингүй, хүлөө[...] рэн заадаг байба. Һүүлд[...] гөө сэбэрлэгшэ болохо[...] зон хүндэлхэ, мэндэша[...] үшөө «Миша, Михаил» [...] лэхээшье болишоо һэн.

Нима ЦЫ[...]

УБАЙГҮЙ НЮУРТАЙ УРЯАЛГҮЙ АЙЛШАН

Үнинэй уулзаагүй нэгэ нүхэрэйдөө айлшан боложо бууһан хүнби. Миниингээ гэнтэ орожо ерэхэдэ, унаган ханимни «гэдэһээ хахартараа» баярлаад, гэр соогуураа орбого сорбого гүйжэ эхилбэ. Хубсаһаяа шаб-шаб үмдөөд, газаашаа гаралай. Һүүлдэ ойлгоһомни, магазин тээшэ тэрэмни, харайшаһан байгаа. Хайшан гэхэбши? Миниингээ архи удаггүйе мартажархёо. Тиигээдшье олонхи хүнүүднай айлшанаа хүн дэлхэдөө, архи табингүй үнгэрдэггүй ха юм. Тэрэниие ехэтэ буруушаагаад яахамнайб. Зүгөөр хүндэлхэ гээшэ ехэ багаараа болодоггүй гэжэ хүнүүд һайн мэдэнэ. «Ямарханааршье хүндэлүүлээд, нэгэ духаряашье хатуу харые урдаа табюулаагүй айлшан хүндые хүндэдэ тоолохоёо болёо». — гэжэ хэлсэхые яһала дуулаа һэм. «Хүнүүд һайн һуудаг, баян болоод байхадаа, архи тамхи ууна, сэнгэнэ ха юм», — гэжэ нүгөөдэ заримашуул «омогорходог». «Гэдэһээ үлдэжэ, туража үхэхэеэ байгаа һаа, хаанаһаа архи ууха һэм даа» — гэжэ саадуулын тэдэнээ дэмжэхэ. Юрэдөөл, богонеёр хэлэхэдэ, айлшан болоод һууxадаш, нэгэдэхеэр, һониншье, хоёрдохёор, жэгтэйшье байдаг гэжэ һананам.

...Амидашаһан нүхэрни орожо ерэбэ. Стол дээрэ шараһан мяхан, үнгын эдеэн табигдаба. Шэл хундаганууд соогуур архишье билтартараа эюулэгдэбэ. «Мэндэ» гээд, мүргэлдүүлхээ байтараа, хүн үүдэ тоншобо. Нүхэрни һэрмэгэд гэжэ, дураяа гутангяар хамар доро гүбэрбэ:

— Самсаалта ёһотой даа.

Үүдэн үргэнөөр нээгдэжэ, шад улаан нюураараа зүүрэтэр маһайһан нэгэ хүн орожо ерэбэ. Столдо дүтэлһөөр, пилайтараа энеэбхилжэ, пэсхэгэр тарган гараа намла һарбайна.

— Сайн байн-уу! Яагаа үнинэй харагдаагүй айлшан гээшэб? Хэзээ ерээбта? Һайн гүт? Үни болохо гүт? Бэе лагшан мэндэ гү? — гэжэ хойно хойноһоонь турьяжархиба. Нэгэншье асуудалдань харюусажа үрдеэгүй би һуужал үгэбэб. «Хаана энэ хүниие хараа һэнбиб? Намайе таниха байба гээшэ гү? Угайдхадаа энэ нютагта түрүүшынхиеэ ерээб» — гэжэ гайхабаб.

Хоёрдохи айлшамнайшье хүнүүдтэ үгэ хэлүүлнэгүй. Худал үнэнөөр энеэжэ, хүхюу хөөрөө дэлгэжэ байгаад, хэжэ үгэһэн хундагатай архи ама руугаа шудхана. Үнинэй уулзаагүй нүхэртээ даруу номхоноор зугаалхашье забдаа би олоогүйб. Стол дээрэхи архиин шэлэһэн хойно уряалгүй айлшамнай бодобо (хатуу харын ехэнхиие тэрэ хүн залгяа һааб даа). Халуун баярые бидэндэ хүргэжэ, яаралтай һэм гээд, гаража ошобо. Һүүлдэнь нүхэрһөө асуубаб:

— Би-нигэхэдээ хэнээ таниһагүй гээшэбиб?

— Байган ааб даа. Архиин тулам болоһон амитан даа. Хүнүүд шоо үзэһэндөө, энээниие «самсаалта» гэдэг юм. Самсаалтайл стакан соо һоо архи шудхаһаар тиимэ нэрэтэй болоһон шолмо. Тугаар магазин соо минии архи абахые харажархёод, тэрэнэйл һалхяар энээ руу гүйжэ ерээ, — гээд, нүхэрни тоогоогүй янзатайгаар дуугарба. — Архи тамхинай болоһон газарые алдадаггүй. Түрэ наран, гэрэй наадан айлша зуулшаниие агнаад лэ байдаг.

Нютаг бүхэндэ нимэрхүү заримашуул байдаг гэжэ ойлгобоб. Манайшье тэндэ нэгэ хүйхэр бии. Хүнүүд тэрээндэ Жороо гэжэ нэрэ үгэжэрхиһэн юм. Айлнуудай хоорондо ехээр жороолдог хадань тиимэ нэрэ хүнүүд «тохожорхиһон» байгаа хаш. Бүри залуу, гүлмэр ябахадаа, һууринай айлые зүбшаад жороолшодог юм һэн гээд хэлсэдэг. Хэнэйдэ архи уунаб, хэнэйдэ шүлэ эдинэб, хэнэйдэ минии һуунаб — хамаагүй. Айлшантай айл байгаа һаань, түргэн арилхагүй. Хүндэдэ һуулсаагүйдөө гаража ошохогүй.

НЭГЭ ҺОНИН УШАР тухай хүнүүд хөөрэлдэдэг.

Колхозоймнай түбһөө таба модоной газарта һууриижанхай отарын нэгэ хонишон магазинда морёор ерэһэн юм. Бусалгандаа нэгэ хайрсагаар дүүрэн Түнхэнэй аршаан абаад, гэр тээшээ хатаргажа ябаһан гэхэ. Харгыдань үнеэхи Жоросомнай дайралдаба ха.

Үдэшэлэн отара дээрэ Жорооше бии болобо. Гэртэ орожо ерэһээр нишэ тиншээ хараашалба:

— Айлшантнай хаанаб?

— Ямар айлшан? — гэжэ гайхаһан гэрэй эзэн эхэнэр дам асууба.

Алдуу хэһэнээ мэдэһэн Жороо абяагүй болоод, гэр соогуур нишэ тиншээ алхалба. Буланда табяатай байһан хайрсаг дээрэ нюдэниинь тогтобо. Сагаан толгойтой хорин шэл ирайлдажа һууна. Гаршагтань сэнхир хүхөөр «Аршаан» гэжэ томоор бэшээтэй. Ай, халаг даа! Жорооше газаашаа жороолшобо. Нэгэ хайрсаг архиһаа хүртэлсэхэ һанаатай, аяар таба модо махаһан Жороо ингэжэ «хамараа сохигдоһон» гэхэ.

...Тиимэ даа. Айлай шүлэ агнадаг хүнүүд урдань байһан юм гэлсэгшэ. Теэд мүнөөнэйшье зарим хүйхэршүүл «арбан гурбан жолоотые» агнадаг болоо ха юм. Тэрэ дээрэ дурсагдагша Самсаалта гээшэмнай түрэ хуримай болохо газарта эртээнһээ ерэжэ, туһалһан хэбэртэй. Эндэ тэндэ эрьелдээд, минии архи һайсал үүжа абадаг. Түрын һүүлээршье «гура алаһан газартаа гурба эрьебэ» гэһэндэл, тэндээ долоон хоногто налайха.

...Уряалгүй айлшад тухай хөөрэлдөөмнай бүри һүжэршэбэ. Нүхэрни дураяа гутангяар энэ тэрые тоолоно. Хайшан гэхэбши? Уряалгүй айлшанай орожо ерэхэдэ, намнахагүйш. Айлшанаараа суг һуулгажа, адлил хүндэлхэш. Һүүлдэ ерээшэш мэхэтэй даа: һонин һорьмойе хөөрэхэ, мүр альгадаха. Үнэндөө нэгэ хэды духаряа архи, хэды аяга сай уулгахада хайратай, гамтай бэшэ. Зүгөөр, ёһо гурим гээшэмнай хайшаа юм? Буряад зоной дунда һайн һайхан ёһо заншал олон. Хүниие хүндэлхэ, ха[...] гаа уулгаад, холын айлшаниие хонуулаад гар[...] шалтай. Харин энэ һайхан ёһые заримашуул [...] өөрын жэжэхэн эрилтые хангахын тула тааруу[...] гүй ябадал гаргана бшуу.

БУДАМШУ

Үшөө нэгэ иимэ ушар болодог. Хари[...] гү, али хаанашьеб холоһоо айлшанай бу[...] мэтын уладууд эшхэбтэр аягүй байдалда оруу[...] һан газартань бага ехэгүй ерээд, гэрээр дүү[...] татаха, хүниие хаража үзөөгүй юм шэнгеэр той[...] жэлхэ. Хэрэгтэй, хэрэгшьегүй аад, тэндэ обоо[...]

Һонюуша зон аабы гэхэдэш, һонюуша бэшэ[...] Юрэдөөл, богонеёр хэлэхэдэ, гуримгүй, даншье[...] дүүлиг зан эндэ харагдаадхидаг юм. Айлшанда[...] харин айлшаниие буулгаһан гү, али газаршалжа[...] һан хүндэнь эшхэбтэр байдаг.

«Хүн өөрынгөө мууе мэдэдэггүй юм» — гээд [...] Би буруушаанаб. Ябадал, алхам бүхэнөө шүү[...] нягта нарин хүниие хэн шоо үзэхэб? Тэрэл һа[...] хинша, нэтэрүү нэд хүйхэрнүүд лэ абаһаар [...] Тиимэ барга, бүдүүлиг зан гаргадаг тухайга[...] «улайха нюургүй, уряалгүй айлшад» мэдэнэгүй[...] наа гүт? Мэдэхын саада тээ мэдэнэ. Тиигээд тэ[...] наар мэдэрхые, ойлгохые хүсэнэгүй. «Юу х[...] гээшэбиб, хүнүүдтэшье аягүй, мининшье нэрэ со[...] даа» — гэжэ шэбшэжэ үзэнэгүй. Нэрээ хухарһа[...] «бог шорой шабарта» зуураһан тэрэ хүниие [...] дорьбогүй, һүргүй, бэеэр ахир заахан болошоһ[...] байдаг.

Иимэ нэтэрүү нэд, ёһо заншалаа алдаһан, [...] ахагүй» хүнүүдэй нюурайнь «зузаан» арһые нэ[...] һаань нимгэрүүлжэ, адагай захань, эшээдэг [...] гэжэ хүсэдэгби. Тэдээндэ юундэ ингэнэш, тииг[...] сэхэ хэлэхын аргагүй. Хэлэһэндэ хүрэхэгүй, у[...] гүй жэжэ юумэн шэнги. Үнэндөө энээхэн жэжэ[...] най хүн зоной, айл аймагай, нютаг нугын, ар[...] заншалай нэрэ хүндые, алдар солые сохом [...] харин гутаана бэшэ аал? «Үлүүдэ үндэлзэһэн[...] булталзаһан» заримашуулые эшээгты, нүхэд! [...] хин, оло дахин эшээгты!

БУДА[...]

УУЛЗАЛГАНУУДҺАА — ТЭМДЭГЛЭЛНҮҮД

Бальзагай „Болдинодохи намар“

— Бальзак долоон хоногой туршада хэблэлэй табин табан хуудаһан болохо зохёол бэшээ юм гэжэ, тэрээн тухай очерк соогоо хэлэһэн байналта... Энэтнай алдуу бэшэ юм аабза, — гэжэ Константин Александрович Фединһээ асуубаб.

— Үгы даа, алдуу бэшэ.

— Теэд, энэтнай үнэнһөөрөө гээшэ гү?... Хэблэлэйтнай табин табан хуудаһан — машинка дээрэ бэшэгдэһэн мянга гурбан зуун хорин хуудаһан болохо байнал!..

— Аргагүй юумэл даа, хари! — гэжэ Федин мүн лэ намтай адли гайхаба. — Чайковскииншье хорин дүрбэн хоног соо «Елбэрэй хатан» гэжэ оперо бэшэһэн ушар, мүн лэ гайхалтай... Юрэдөөл юрэ бусын, таагдашагүй, Бальзагай ёһотойл «Болдинодохи намар» байгаа гээшэ ха...

Сэдьхэлэйнгээ хүсые суглуулаад...

Константин Паустовский саарһан дээрэ томо толгойгоо табиһагад бүхыгөөд, аалиханаар бэшэжэ һууна. Хажуу тээһээнь харахада, тэрэ ямар нэгэн томо болгодог шэл бaряад юушьеб анхаралтайгаар шэнжэлжэ байһан мэтэ.

— Та сэхэ машинка дээрэ бэшэдэггүй гээшэ гүт? — гэжэ һонирхобоб.

— Гансал гараараа бэшэдэгби, — гэжэ Паустовский харюусаа һэн. — Машинка — гэршэ болоно ха юм, харин уран зохёолшын ажал өөрсэ байха ёһотой. Тэрэ гансаардалгын байдалда дуратай. Ажаллахаяа һуухын урда тээ сэдьхэлэйнгээ бүхы хүсые суглуулха, өөрөө өөрһөө эшэхээ болихо хэрэгтэй.

Поэт өөр тухайгаа...

Поэзи, уран зохёолшын шадабари бэлиг тухайда нэгэтэ Александр Твардовскиин бүлэг залуу зохёолшодтой хөөрэлдэжэ байхыень шагнаа бэлэйб.

— Юрэдөө сэхыень хэлэхэдэ, — гээд Твардовский эхилээ һэн, — поэт гээшэб гэжэ өөр тухайгаа хэлэхээсэ би ехэ аягүйрхэдэгби. Минии һанахада, энээн тухай өөрөө бэшэ, харин ондоо хүн хэлээ һаа хэлэг лэ. Эгээ юрэдөө энээниие заатагүй хэлэхэ сагай гарахада, литераторби, үгышье һаа, ядахын сагта зохёолшоб гэжэ харюусадаг хүм.

Энжэ

Нэгэтэ Валентин Петрович Катаев өөрынгөө зохёохы ажалай бүтэсэ тухай намда хөөрөө бэлэй.

— Бүхы наһаараа, — гээд тэрэ хөөрөөгөө эхилээ һэн, — гараараа бэшэһэн хүм, бэшэнэшьеб. Гэбэшье нэгэтэ — энэ яһала үнихэн болоһон хэрэг даа — һамгамни намдаа «Энжэ болгон «Ремингтон» гэжэ бэшэдэг машинка бэлэглэбэ гээшэ. Тэрэнь намайе юундэшьеб ехэтэ баясуулжа, бишье машинка дээрэ сохижо бэшэлгын шадабариие шудалха гэжэ нэтэрүүгээр шиидэшоо һэм. Зай, тиигээд юун гэжэ һананат? «Гансаардаһан парус сайбайна», «Би — ажалшан арадай хүбүүнби» гэжэ хоёр романаа сэхэ тэрэл машинка дээрэ бэшээ хүм. Ганса хургаараа. Тоншо тоншоһоор...

Ажаллаха хэрэгтэй!

Москваһаа ерэһэн айлшан Леонид Леоновтой тэрэнэй саад соогуур сэнгэжэ, тон хомор ургадаг сэсэг набша гоёшоожо ябабаб.

— Иимэ саад, иимэ коллекци байгуулхын тулада эдэ бүгэдые дурлаха, мэдэхэ хэрэгтэй гээшэл даа, — гэжэ айлшанайнгаа омогорһон янзатай дуугархада:

— Үшөө ажаллаха хэрэгтэй, бүхы хүсөөрөө... Ингээд, — гээд, таряашанай гартал холожо шэрүүн болошоһон томо альгануудаа Леонов дэлгээн харуулаа һэн.

Илья Чернев

— Хайшан гэжэ псевдонимтай болоһон тухайгаа хөөрэжэ үгыт, — гээд «Семейшина» гэжэ мэдээжэ романай автор, уран зохёолшо Илья Черневтэ нэгэтэ хандаа һэм.

— Яаха һэм, Александр Леоновой хайшан гээд Илья Чернев болоһон тухай хөөрэһүүб, — гээд уран зохёолшо ингэжэ хэлээ һэн. — 1924 ондо «Красное знамя» гэжэ Владивостогой газетэдэ репортёроор хүдэлмэрилжэ байгааб. Бүхэли үдэртөө город соогуур шэнэ һониниие бэдэржэ ябагша һэм. Тиихэдээ олохон гуталнуудайнгаа ула һалгаагаад лэ, «Илья Петрович Чернев» гэжэ гаршагтай бүүдхэ соо алхаар гансаарханаал тоншосогоожо һуудаг үбгэжөөлдэ ходо орожо заһуулагша һэм. Ехэл һайн үбгэжөөл бэлэй. Тиигээд лэ эдир наһанайнгаа түрүүшын повестиин геройдо тэрэ үбгэжөөлэйнгөө нэрэ үгөө һэм. Фантазяар гүйхэн тэрэ зохёол соомни залуу эрдэмтэ Илья Петрович Черневэй холын мүшэндэ ниидэһэн тухай хэлэгдээ гээшэ һэн ха. Тэрэ космонавташье болоогүй һэн даа. Гэбэшье жэл үнгэрөөд байхада, эгээн түрүүшынгээ фельетон бэшээд, «Тихоокеанская звезда» газетэдэ гаргахадаа, «Илья Чернев» гэжэ гараа табяа һэм. Хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ, Илья Чернев газетэнүүдэй хуудаһанһаа рассказуудай, повестьнүүдэй болон романуудай гадар дээрэ нүүһэн байна. Тиигээд лэ ябаһаар ябаал даа...

Хаан — врач

Уран зохёолшо Марк Ефетов Москва шадарай Малеевка гэжэ дачада байдаг байба. Тэндэнь мүн уран зохёолшо, хуушанай врач Викентий Викентьевич Вересаев байжа, зохёохы ажалаа хэдэг байгаа.

Нэгэтэ Ефетов үбшэлөөд, Вересаевые ерүүлжэ эмэй рецепт бэшэжэ үгэхыень дурадхаба. Вересаев хангалгатайгаар үзэһэнэйнгөө удаа, үбэрһөө блокнодоо гаргажа бэшэхэ гэһэн аад, удаан һуужа бодолгото болобо. Һүүлээрнь:

— Битнай ёһотойл хаан-врач байналби, — гэжэ миһэрбэ.

— Юун гэнэ гээшэбта?..

— Үгы даа... рецепт үгэхынгөө урда юун тухай бэшэхээ мартаад һууналби — нэгэтэшье хүнхинэжэ үзөөгүй Хаан-хонхо Хаан-пушка хоёртол, — гэжэ тайлбарилаа һэн Вересаев.

Ал. ЛЕСС.
(«Молодая гвардия» журналһаа абтаба).

ХАРААСГАЙ ЗҮГЫ ХОЁР

(ОНТОХОН)

Зунай зулгы сагта алтан хараасгай айл бүхэнэй үрхэ дээгүүр элин халин ябаһаар, аян замдаа халхуурта зүгытэй уулзаад:

— Зүгы абгай, хаанаһаа, хайшаа зорижо ябанаш? — гэжэ һураба ха.

— Бурхан багшын зарлигаар, ехэ яаралтай зорижо ябанам, — гэбэ.

— Тиимэ ямар яаралтай хэрэг гохёолдобоб?

— Дэлхэй дээрэ ямар амитанай шуһа мяхан амтатай гээшэб гэжэ намда хатуу даабари үгөөл. Тэрэниинь шалгажа, арай ёохон ами голтойхон бусажа ябанам.

— Һонирхолтойл! Теэд, ямар амитанай шуһа мяхан амта ехэтэй байбаб? — гэжэ алтан хараасгай асууба.

— Дэлхэй дээрэ хоёр хүлгэй хойбон жороо — хүн түрэлтэнэй шуһа мяханһаа амтатай юумэн юрэдөө үгы байбал, — гэжэ зүгы абгай тон богонихоноор, тоб байса харюусаад, замаа үргэлжэлүүлхээр забдаба.

— Аа, тиимэ бы! Тиихэдээ бурхан багшатнай хүнэй шуһаар умдалха болоно гээшэ гү?

— Тиимэ даа, тиимэ! Хэлсээн юу байхаб. Ингээд лэ хүрһэтэ дэлхэй дээрэ хүн зоной ори дуун ёолоон, ёгшоон дуулдахал байха, — гэжэ уланхатан байжа хөөрэбэ.

— Ямар хэлэ амагай хадаа энэ болотороо хүнэй хүрин улаан шуһанда шунахайрба гээшэбши? — гэжэ хүн эльгэтэй алтан хараасгай суxалтайгаар асуухынгаа тэндэ, — хэлэ амаа харуулагтылши! — гэбэ.

Зүгын хорон халхуурта хэлээ харуулхалаарнь, алтан хараасгай хурсахан яһан хушуугаараа таб байсар таһа хазаад, тэрьедэшэбэ.

Тэрэнь уур сухалаар халин, — «шамайе алтан дэлхэй дээрэһээ үрэ үндэһэгүйгөөр үгы хэхэб!» — гэжэ гүнгэнөөд, хойноһоонь намнажа оробо.

Алтан хараасгай мэхэеэ гарган, нишэ тиишэ булган, арюун агаарые хаха зүһэн, газар тэнгэри хоёрой хоорондуур элин халин шуумайба.

Хурдан хурса дали жэгүүртэ хараасгайе хүсэхэ шадалаа таһархадаа, «Үурхай үргөөг дээрэнь отохо байна» гэжэ бодоод, зүгы тэндэнь ошожо гэтэбэ ха.

Уданшьегүй алтан хараасгай хараанай газарһаа харагдаад, буланшалан баригдаһан зуһалангай гэрэй тоондохи үүрхайдаа дүтэлжэ ерэбэ ха.

Бэеэ нюугаад һууһан зүгы абгай гэнтэ өөдөө соробхин гаража угтаба. Алтан хараасгай хажуу тээшээ халба һүрин ниидэбэ.

Зүгы хойноһоонь намнаад, арай шамай гэжэ дүтэлһөөр, хараасгайн һүүлынь халта үмхэн гэхэдээ, үдэ һооһые амаалдаа намнайса зуугаад гээгдэшэбэ.

Тэрээнһээ хойшо алтан хараасгайн һүүл хоёр тээшээ һалаатай, хоро шарата зүгы ама хэлэгүй болошо, мүнөөшье гүнгэнэжэ ябаһан зандаа гэһэн үльгэр түүхэтэй юм.

А. ШАДАЕВ.

О ЭНЕЭДЭТЭЙ

Байра соо телефон ханхинажа, хүгшэн эжы шагнаад:

— Аша хүбүүмни үгы байнал даа, — гэжэ харюусаба.

— Ерэхэдэнь, Малов хонходоо һэн гэжэ хэлэжэрхёоройгты даа, һайн боложо...

— Ойлгоногүйльбеэ!

— Тиигээ һаатнай, үзэгүүдээрнь хэлэһүүб даа: Михаил, Алексей, Леонид, Олег, Василий. Зай, ойлгогдоо гү?

— Нэрэнүүдынь хадууба гээшэ хаб. Мүнөө обогуудынь хэлэгтыл даа.

* * *

Парижай гудамжада машинада дайруулан алдаһан нэгэ эхэнэр энээн тухайгаа тэрэ дары полицида дуулгаба.

— Машинын номер хадуугаагүй һэн гүт? — гэбэ полициин дежурна.

— Үгы. Гэбэшье жолоошонь ягаан вуаллар нэмэрүүлһэн сагаан шляпатай, хара ногоон платитай, гахайн арһаар оёгдоһон һабар бээлэйтэй, уршалаатай нюуртай наһажаал эхэнэр һэн, — гэжэ тордиһогүйгөөр үгэлбэ.

* * *

— Профессор студентһээ асууна:

— Та яатараа сэдьхэлээ хүдэлнэ гээшэбта?

Минии асуудалнуудһаа айна гээшэ гүт?

— Үгы даа, профессор, би өөрынгөө харюунуудһаа айна гээшэб, — тэжэ студент мүрөө хабшан гүбэрөө һэн.

* * *

Витя телевизор хаража һуутараа:

— Үбгэн аба, би айдаггүйлби.

— Тиимэ даа. Шимнай зоригтой һэмнайш.

— Арсаланиешье, эреэн гүрөөһыешье харуулаг лэ... Тэрэл 12-дохи байрада байдаг, Генка — аймхай юм лэ.

Телевизорээр дайн байлдаа харуулжа эхилбэ. Пушка, танканууд өөр тээшэнь буудаһан, дабхиһан мэтээр харагдаба. Мүн самолёдуудшье тэрээн тээшэ ниидэһэн шэнги байба. Тиихэдэнь Витя һууриһаа һэмээхэн бодоод:

— Үбгэн баабай, нэгэ бага саашаа болыш. Шамда аймшагтай байхагүйн тулада, хажуудаш зэргэлээд һуухам, — гээ һэн.

1968 оной календарьһаа абтаба.

Браконьернүүдэй уулзалга.

ҮҮЛЭНЭЙ СААНА — ЗАГАҺАН

Далайн нюрууһаа 3700 метр үндэртэ, хадын нурахада бии болоһон Памир уулын Булункуль, Яшилькуль нуурнуудта һаяхан 35 мянган жэжэ ялаатана загаһанай жараахайнууд, тэдэнэй эдижэ амидарха 2,5 миллион мизидэй организмууд абаашажа табигдаа. Нуурнуудта табигдаһан амитад үдэжэ байна.

Үүлэнэй саана тобойжо харагдадаг үндэр уулын оройдо байһан нуурнуудта һаяар олзобориологдодог бүри томо загаһадай жараахайнууд табигдахань.

(«Сельская жизнь» газетэһээ).

САГАЙ УЛА[...]

Улаан-Үдын авиаме[...] мэдээсэһэнэй ёһоор мүн[...] публика доторнай бага з[...] тэйшэг байха. Һулахана[...] ха. Хойто аймагуудта 2[...] шэ нютагуудта 19—24[...] Үдэдэ 20—22 градус х[...] хаар хүлеэгдэнэ.

Январиин 21—22-ой [...] тэ республика дотор ба[...] үүлэтэй байха. Саһан [...] Байгал шадарай аймагу[...] 22, бэшэ нютагуудта 22[...] дус хүйтэн байхаар ба[...]

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Коммунизмын һургуули» гэһэн түрүү бэшэг. Улаан-Үдын городской партийна конференци тухай мэдээсэл. Совет правительствын мэдүүлгэ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ажалай гварди» гэһэн фотоинформаци. «Предприяти бүхэнэй ажахын тоосоон гээшэ амжалтын түлхюур мүн» гэһэн Улаан-Үдын станциин локомотивна депогой главна инженер нүхэр Захаровай статья. Нютаг нютагай һонин.

Гурбадахи хуудаһанда: «Буряад орон 50 жэлэй туршада» гэһэн номой хэблэлһээ гараһан тухай материал. «Уран зохёолшодтой уулзалганууд» — В. Бараевай корреспонденци. Хилын саанаһаа ерэһэн телеграммanууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар» («Субботний огонек»).

БОДОЖО ҮЗӨӨД, ХАРЮУЕНЬ ЭЛЬГЭЭГЫТ

ХЭДЫГЭЭД ХҮРТӨӨБ?

Столой саана хоёр хүбүүн, хоёр эсэгэ һуугаад, зургаан яблока адляар хубаажа эдибэ. Хүн бүхэндэ бүхэли яблока хүртөө. Хэдыгээд бэ?

ХЭН БЭ?

Үглөөгүүр — дүрбэн хүлтэй,
Үдэр — хоёр хүлтэй,
Үдэшэ — гурбан хүлтэй.

Редактор Ц. Ц. ЦИБ[...]

Гор. Улан-Удэ, тип[...] Управления по печат[...] вете Министров Бур[...]

Зак. [...]

Н-04322.